Notariaat magazine

maandelijks informatie- en opinieblad voor en over het notariaat

mei 2018
editie 4, jaargang 18

Alex Blomaard:

‘Ons dividend bestaat uit hooguit een etentje’

6 Kritiek op voorstel aanpassing huwelijksvermogensrecht

10 Notariaat vol in eindsprint invoering AVG

12 Benefietavond voor onderzoek naar kinderkanker

Sdu oprecht de beste keuze

KNB 175 JAAR Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

vanbrug SOFTWARE

Samenwerken met als doel het notariaat nog meer in haar kracht te zetten

Méér slagkracht en de mogelijkheid om resultaat- en toekomstgericht te communiceren met relevante partijen uit de makelaardij en het notariaat. Een absolute garantie voor de notarissen om blijvend gebruik te kunnen maken van software én een toename van investeringskracht doordat relevante partijen hun kennis en kunde bundelen. Het moge duidelijk zijn: de samenwerking van Dirict, Quantaris en Van Brug Software, die élk als afzonderlijk onderdeel van Total Specific Solutions, hun core business met de markt delen, biedt veel verschillende voordelen.

Trots...Trots? Trots!

Aan het woord is Robert Heinen, notariaatman in hart en nieren: ‘Ik geloof enorm in de kracht van kennis delen. Open communicatie, met elkaar het gesprek durven aangaan én de passie voor het notariaat verder uitbouwen horen daar helemaal bij. Ik vind sowieso dat het notariaat tróts op zichzelf mag zijn. Trots op hun kwaliteit. Trots op hun betrouwbaarheid en bovenal trots op het mooie en belangrijke werk dat ze elke dag voor hun cliënten doen. Ik weet het: dat zijn heel veel ‘trotsen’ in één zin, zeker voor een bescheiden en integere groep als het notariaat. En juist onder meer aan het uitdragen van die gepaste trots hoop ik, vanuit mijn nieuwe nog meer overkoepelende rol voor Total Specific Solutions, een wezenlijke bijdrage te mogen leveren. Dit wil ik bereiken door me volop in te zetten vanuit een brede, maar uiterst authentieke visie. De financiële zekerheid, strategische blik en het delen van de best practices vanuit TSS dragen intrinsiek aan dit doel bij. Verder blijf ik zoals al jaren het geval is met iedereen het gesprek aangaan om te kunnen samenwerken. Dit betreft de KNB, partijen zoals het Kadaster en de makelaardij maar ook onze concurrentie. Want ik geloof oprecht dat we mét elkaar het verschil kunnen maken. Om me hier meer op te kunnen richten geef ik mijn rol als managing director bij Van Brug Software met vertrouwen over aan Chris Nugteren, die met zijn jarenlange ervaring in zowel de financiële als de software sector het klappen van de zweep kent.’

Persoonlijk contact én gezamenlijke slagkracht

‘Er liggen volop kansen voor de notariswereld: met de business units Dirict, Quantaris en Van Brug Software en onze partners, zijn we gezamenlijk in staat om de noodzakelijke rechtszekerheid te bieden rondom bijvoorbeeld de nieuwe Europese privacywet AVG, maar helpen we ook graag bij de digitale manier van communiceren met cliënten die meer en meer de maatstaf wordt. En dat terwijl elke softwareleverancier tóch de kracht en het persoonlijke karakter van relatief klein houdt en daarmee de betrokkenheid bij hun cliënten waarborgt en verdiept. Het klinkt misschien wat pretentieus, maar ik zeg het tóch: met de bundeling van hun krachten combineren de genoemde bedrijven het beste uit twee werelden. Al is het maar omdat men afzonderlijk de markt blijft bedienen, waardoor snel reageren en inspelen op behoeften de basis blijft. En dat willen we blijven doen in samenwerking met de genoemde partijen. Precies zoals dat altijd gegaan is. En daar vaart het notariaat op alle fronten wel bij. Nu én in de toekomst’, besluit Robert.

Notariaat
magazine

editie 4, mei 2018

6

10

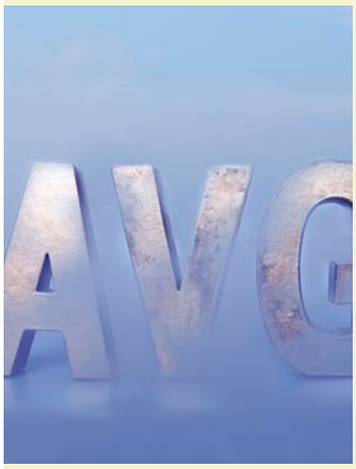

18

4 Nieuws
9 Wat vindt u daar nu van?
12 Benefietavond voor onderzoek naar kinderkanker
15 Column Nora van Oostrom-Streep
16 Notaris en meer: Liesbeth van den Brink-Baggerman
20 Tuchtrecht uitgelicht
23 Kanocolumn
24 En verder: Maarten Meijer
26 Specialisten
28 Onderzocht: *Access to Personal data in Public Land Registers*
29 Column Nick van Buitenen
30 KNB-nieuws
33 KNB 175 jaar
34 Feuilleton-strip *Het olografisch testament*
36 Tuchtrecht
38 Personalia

'Wie slim is, slaat nu zijn slag'

6 Consumentenbescherming is ver te zoeken

'Bij dit soort belangrijke rechtshandelingen kun je niet zonder notaris', vinden Leon Verstappen, hoogleraar privaatrecht, en Simon Rijsdijk, voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB). Allebei kijken ze met verbazing naar het wetsvoorstel Wegnemen notariskosten bij algehele gemeenschap van goederen.

10 Workshop geeft notaris duw in de rug

De deadline begint te dringen voor notariskantoren. Vanaf 25 mei moet ieder kantoor voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Maar waar moet je precies aan voldoen? Om in die behoefte aan context te voorzien, organiseerde de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) de workshops 'Eindsprint Invoering AVG'.

18 'Ons dividend bestaat uit hooguit een etentje'

Ondanks moordende concurrentie houdt Venduehuis der Notarissen 's-Gravenhage dapper stand. Sterker nog: de omzet stijgt en records sneuvelen. Al sinds 1811 eigendom van het plaatselijke notariaat. Alleen Vendu Notarishuis Rotterdam kent nog een gelijksoortige constructie. Waarom blijven de Haagse en Rotterdamse notarissen hun veilinghuis trouw?

Op de cover

Notaris Alex Blomaard, voorzitter van het venduhuis in Den Haag, vertelt waarom de Haagse notarissen dit veilinghuis trouw blijven.

Studente notarieel recht zet zich in voor gelijke rechten

ONDERNEMEN

Jiska Stad-Ogier, studente notarieel recht, is in april in verschillende media verschenen. De Leidse komt met de stichting 'Wij Staan Op!' op voor de rechten van arbeidsgehandicapten. Het kabinet wil het voor werkgevers financieel aantrekkelijker maken deze mensen aan te nemen en wil daarom de Participatiewet aanpassen. Deze wet zorgt ervoor dat mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking er in salaris op achteruit kunnen gaan. Stad-Ogier vreest ongelijkheid.

Stad-Ogier heeft zelf een beperking: cerebrale parese (CP). Zij kan nog wel een beetje lopen, maar is chronisch moe en heeft chronische pijn. 'Ik ben super gemotiveerd om in de toekomst het notariaat in te gaan. Ik zet mij overal volledig voor in. Ook voor deze stichting. Ja, ik zal misschien wat vaker ziek zijn, minder snel werken dan andere collega's en er moet misschien iets in het gebouw worden aangepast voor mij. Maar ik werk hard. Dan is het toch oneerlijk om mij te korten op salaris?'

AANVULLING VAN DE GEMEENTE

Als het aan de minister ligt, krijgen arbeidsgehandicapten vanaf 2019 maar een deel van hun inkomen van hun werkgever: alleen voor dat deel dat ze daadwerkelijk productief zijn. Om hun inkomen alsnog aan te vullen tot minimumloon, moeten ze zelf via de gemeente een aanvullende uitkering regelen. De verantwoordelijkheid daarvoor verschuift dus van de werkgever naar de werknemer. Stad-Ogier 'Maar als je een partner hebt die werkt, vervalt die bijdrage. Ik ben getrouwd en zou dus geen aanvulling krijgen. Het is de vraag of werken dan nog echt loont. Dat lijkt mij niet de bedoeling.'

GELIJKE BEHANDELING

Inmiddels heeft ook het College voor de Rechten van de Mens kritisch gereageerd op het wetsvoorstel. Volgens het college is het voorstel niet in overeenstemming met het recht op gelijke behandeling en kan het leiden tot gevoelens van minderwaardigheid en het idee niet voor vol te worden aangezien. Het betekent een achteruitgang in rechten voor mensen met een beperking. •

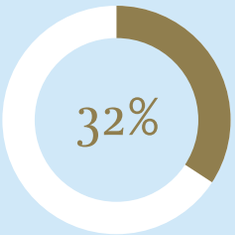

Leiden Law School is als nummer 32 gerangschikt op de QS World University Rankings 2018. Hiermee wordt de Faculteit der Rechtsgeleerdheid gezien als beste Law School van Nederland. De nummers 1, 2 en 3 op de ranglijst zijn de universiteiten van Harvard (VS), Cambridge (UK) en Oxford (UK). QS Top Universities kijkt naar de academische reputatie, de reputatie van de universiteit als werkgever en het aantal keren dat publicaties van wetenschappers worden geciteerd in de vakpers. Ook telt de zogenoemde H-index mee: die meet de productiviteit van de wetenschappers en de invloed van hun werk. •

Beeld hoogleraar Kleijn onthuld

ONDERWIJS

Oud-hoogleraar notarieel recht W.M. Kleijn is 'terug' op de Faculteit der Rechtsgeleerdheid in Leiden. Sinds kort staat hier een bronzen beeld van de overleden hoogleraar. Het beeld is aangeboden door een groep oud-studenten.

Kleijn was hoogleraar burgerlijk en notarieel recht van 1970 tot 1992. De groep oud-studenten die voor het beeld hebben gezorgd, zijn verenigd in stichting Stibeco. Zij volgden allen eind jaren zeventig van de vorige eeuw – onder leiding van Kleijn – een privatissimum rond het thema: vermogensrechtelijke gevolgen van ongehuwd samenleven. Hun bijdragen hierover zijn toen gebundeld in een boekje. De opbrengst hiervan is (gedeeltelijk) besteed aan het maken van een bronzen afgietsel. •

‘*Land grabbing* bedreigt de kleine boer’

Stel je voor: je bent boer in Uganda. Op een dag staat er opeens een nette meneer in driedelig pak voor je neus. Of je even wilt verhuizen, want hij heeft net het stuk grond van de overheid gekocht en wil het grootschalig gaan verbouwen. Te vaak krijgen boeren en nomaden in ontwikkelingslanden hiermee te maken. Daarom brengt Land Portal informatie en regels over landrechten in kaart. In maart kreeg voorzitter Leon Verstappen van de Britse regering een subsidie van 1,5 miljoen euro om dit werk voort te zetten. ’Hiermee kunnen wij doorgaan tot in ieder geval 2021. En ook voor daarna zie ik de toekomst rooskleurig in.’

Land Portal, wat is dat precies?
‘Via onze website kun je toegang krijgen tot algemene informatie en wetgeving over landrechten in alle landen van de wereld. Wij richten ons op alle informatie rondom landrechten, landtransacties en landgovernance in het algemeen, in het bijzonder die van ontwikkelingslanden. Hiermee faciliteren wij wereldwijd mensen en organisaties die zich in bestuurlijke en politieke zin bezighouden met deze onderwerpen.’

Waarom vooral ontwikkelingslanden?
‘Het zijn economieën in opbouw. Landrechten zijn daar vaak heel slecht geregeld. Mensen hebben vaak gewoonterecht, inheemse, niet schriftelijk vastgelegde rechten. Die rechten zijn niet beschreven in een wetboek of geregistreerd in het Kadaster. Dat maakt het heel ingewikkeld om rechten van mensen die daar wonen beter te krijgen. Grote investeerders doen aan *land grabbing*. Zij kopen land van de overheid en willen er iets mee doen. Terwijl die boer denkt: dat is van mij, ik heb hier mijn bestaan opgebouwd. Dit komt veel voor en bedreigt het bestaan van de kleine boer.’

Wat kunnen notarissen ermee?
‘Notarissen houden zich voor een groot deel van hun werk bezig met landtransacties en eigendomsverhoudingen. Denk bijvoorbeeld aan een nalatenschap afwikkelen van iemand die in een dergelijk land heeft gewoond. Nu staat dit – vanwege die inheemse rechten – niet altijd goed op papier, maar onze website geeft aanknopingspunten hoe je erachter kunt komen.’

Waarom bent u erbij betrokken geraakt?
‘Met acht mensen en zeven bestuursleden werk ik als vrijwilliger aan dit project. Soms wil je gewoon iets doen wat goed is en eigen kennis en kunde beschikbaar stellen aan een goed doel. Hierdoor ben je als wetenschapper dienstbaar aan de maatschappij. Dat voelt goed.’

Digitalisering rechtspraak stilgelegd

RECHTSPRAAK

Sander Dekker, minister van Rechtsbescherming legt het KEI-digitaliseringsproject van de rechtspraak per direct stil. De minister heeft dit besluit genomen na een brief van de Raad voor de rechtspraak. Die schrijft dat het huidige digitaliseringsproject Kwaliteit en Innovatie (KEI) moet worden stopgezet.

De Raad vindt dat de digitalisering van de rechtspraak opnieuw moet worden gedaan, maar dan minder ambitieus. KEI had onder meer tot doel digitaal procederen mogelijk te maken. Dat is voorlopig van de baan. Het nieuwe doel is nu om het voor burgers en advocaten mogelijk te maken in een beveiligde

omgeving met elkaar te laten communiceren. Het gaat volgens de Raad nu eerst om toegankelijkheid.

OVERSCHRIJDING
Ook is er een kritisch rapport verschenen van een externe ICT-onderzoeker. Die concludeert dat het project grotendeels is mislukt. Het project kostte tot nu toe zo’n 220 miljoen euro, een overschrijding van ruim 200 miljoen euro. •

Elsevier maakt mensen wegwijs in het erf- en schenkingsrecht

FAMILIERECHT

Elsevier Weekblad houdt 11 juni een bijeenkomst over het erf- en schenkingsrecht. Dit om particulieren wegwijs te maken. Prof. mr. dr. Bernard Schols licht in het DeLaMar Theater in Amsterdam de wetgeving omtrent erf- en schenkbelastingrecht toe. Zo gaat hij het onder andere hebben over het schenken van een ton voor een eigen huis en hoe men voorwaarden aan een schenking of erfenis kan verbinden. •

‘Altijd als mensen zeggen dat het niet nodig is, denk ik: nou dan is er ook geen bezwaar tegen’

“

Minister Mona Keijzer in *De Telegraaf* van 19 april 2018
over de meldplicht bij potentiele overnames

Nieuw voorstel aanpassing huwelijksvermogensrecht

Consumentenbescherming is ver te zoeken

'Bij dit soort belangrijke rechtshandelingen kun je niet zonder notaris', vinden Leon Verstappen, hoogleraar privaatrecht, en Simon Rijsdijk, voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB). Allebei kijken ze met verbazing naar het wetsvoorstel Wegnemen notariskosten bij algehele gemeenschap van goederen.

TEKST Wilma van Hoeflaken | BEELD Truus van Gog

'Bij ongeveer tachtig rechtshandelingen is inschakeling van de notaris verplicht', zegt Verstappen, hoogleraar privaatrecht in het bijzonder notarieel recht aan de Rijksuniversiteit Groningen. 'Daar heeft de wetgever een duidelijk doel mee. Het moet niet alleen goed op papier komen, mensen moeten ook weten wát ze tekenen. De keuze voor een algehele gemeenschap van goederen is een van de meest ingrijpende rechtshandelingen, met jarenlange impact. En uitgerekend bij deze rechtshandeling zegt de overheid: "Nee, die kunnen mensen verrichten zonder notaris"?'

ONGELUKKIGE KEUZE

Sinds 1 januari 2018 geldt de beperkte gemeenschap van goederen. Stellen die van deze regel willen afwijken en bijvoorbeeld de voorkeur geven aan een algehele gemeenschap van goederen moeten dit kosteloos kunnen doen. Dat is een afspraak uit het regeerakkoord. Inmiddels ligt er een wetsvoorstel dat hierin voorziet, het wetsvoorstel Wegnemen notariskosten bij algehele gemeenschap van goederen. In dit wetsvoorstel staat dat mensen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand kunnen aangeven dat ze in algehele gemeenschap van goederen willen trouwen. 'Als burger mag je verwachten dat je bij de autoriteit die de verklaring afneemt ook informatie kunt krijgen over de consequenties van je keuze', zegt Rijsdijk, voorzitter van de NVVB, waar alle ambtenaren van de burgerlijke stand lid van zijn. 'Dat kunnen ambtenaren van de burgerlijke stand helemaal niet. Het huwelijksvermogensrecht is een vak en niet het onze. Vanuit het perspectief van dienstverlening aan de burger is dit wetsvoorstel een ongelukkige keuze.'

TEVREDEN

Als deskundige is Verstappen op verzoek van de toenmalige minister van Justitie en Tweede Kamerleden al sinds eind jaren negentig van de vorige eeuw nauw betrokken bij de modernisering van het huwelijksvermogensrecht. 'Maar niet bij dit wetsvoorstel', benadrukt hij. In de meest recente wet in het kader van de modernisering is de algemene gemeenschap van goederen met ingang van 1 januari 2018 veranderd in een beperkte. 'Daar is uitvoerig over gesproken, er zijn rapporten over verschenen en er is over gedebatteerd in de Tweede en Eerste Kamer'. Met de manier waarop het huwelijksvermogensrecht inmiddels geregeld is, is Verstappen tevreden. 'Het is voor trouwlustigen een veiliger stelsel.' Hij wijst erop dat Nederland met de huidige beperkte gemeenschap van goederen in de pas loopt met de rest van de wereld. 'Met uitzondering van Zuid-Afrika en Suriname is overal ter wereld een beperkte huwelijksgoederen-

'Als je een pakje boter koopt, staat op dat pakje precies wat erin zit'

gemeenschap of een beperkt verrekenstelsel. In Europa worden nergens zo veel huwelijkse voorwaarden gemaakt als in Nederland.'
Belangrijker nog vindt Verstappen dat de huidige wetgeving aansluit bij de behoeften van de maatschappij. 'Op jaarbasis hebben we in Nederland 40 procent echtscheidingen. Het is logisch om dan te verdelen wat je samen met elkaar hebt opgebouwd en niet datgene wat je van de ouders krijgt. Niet voor niets wordt jaarlijks in 275.000 testamenten een uitsluitingsclausule opgenomen. Mensen zeggen: dat wat mijn kind erft, moet van hem of haar blijven en niet in de gemeenschap vallen. Iets wat mensen zelf steeds maar moesten corrigeren, staat nu gewoon in de wet. Zo moet dat ook.'

PAKJE BOTER

Hoe zit het met keuzevrijheid? Stel dat aanstaande echtparen iets anders willen? 'Dat is natuurlijk prima', zegt Verstappen. 'Keuzevrijheid is een groot goed. Maar niet met een vinkje bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Als je een pakje boter koopt, staat op dat pakje precies wat erin zit. Er is veel consumentenbescherming. Bij een huwelijk in algehele gemeenschap van goederen is die bescherming nul. Terwijl de kans dat dat pakje boter ranzig blijkt te zijn, aanzienlijk kleiner is dan dat het huwelijk in scheiding eindigt.'
En als mensen een heldere voorlichtingsbrochure krijgen? Verstappen: 'Als ze in Google "algehele gemeenschap van goederen" intikken, krijgen ze ook heel veel informatie. Dat is niet voldoende.'
Het punt is dat ambtenaren van de burgerlijke stand geen goede voorlichting kunnen geven over de rechtsgevolgen van een huwelijk in algehele gemeenschap van goederen, stelt Rijsdijk. 'Wij hebben die inhoudelijke kennis niet.' Hoe gaat dat straks dan? 'Wij raden onze leden, de ambtenaren van de burgerlijke stand, aan om burgers door te verwijzen naar de notaris als ze met vragen komen over de rechtsgevolgen van hun keuze. Dus dan gaan mensen naar de notaris en vervolgens komen ze weer terug bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Dat is geen verbetering van de dienstverlening aan burgers. Het voelt bijna alsof je burgers van het kastje naar de muur stuurt.'

KOSTEN

Naar de notaris dus. Maar dan maken mensen alsnog kosten, terwijl het wetsvoorstel juist beoogt dat de keuze voor een algehele gemeenschap van goederen kosteloos is.
Wat vindt Verstappen daarvan? 'Ja, je kunt wel algehele gemeenschap van goederen zonder voorlichting en zonder kosten willen, maar dat is om allerlei redenen niet verstandig. Het is alsof je zegt: "Het stoplicht staat op rood, maar wij willen toch de straat oversteken."'
Rijsdijk vindt dat de naam van het wetsvoorstel, "wegnemen notariskosten", de suggestie wekt dat er geen kosten verbonden zijn aan het afleggen van een verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. 'Dat is natuurlijk niet zo. Inschrijving in het huwelijksgoederenregister is niet kosteloos. Bovendien moeten gemeenten kosten maken voor de handelingen die de ambtenaar van de burgerlijke stand moet verrichten. Wij willen dat gemeenten hiervoor leges kunnen heffen, dus aanpassing van de Wet rechten burgerlijke stand ligt wat ons betreft voor de hand. Anders moet het komen uit de algemene middelen van de gemeente. In dat geval moet de hele gemeenschap betalen voor de keuzen die aanstaande paren maken.' De NVVB wil hier samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten op korte termijn over praten met minister Dekker van Rechtsbescherming.

AANSPRAKELIJKHEID

Ook de aansprakelijkheid is iets waarmee de NVVB worstelt. Rijsdijk: 'Stel dat blijkt dat de keuze voor algehele gemeenschap van goederen ongunstige onvoorziene consequenties heeft voor het echtpaar, of voor een van de twee. Is de ambtenaar van de burgerlijke stand dan aansprakelijk?'
Verstappen wijst erop dat de rol, de verantwoordelijkheid en de aansprakelijkheid van de notaris wettelijk geregeld zijn. 'Maar wie is aansprakelijk als de algehele gemeenschap van goederen via de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt geregeld? Ik vind dat de overheid hier een heel grote verantwoordelijkheid heeft.' Hij concludeert: 'Dit wetsvoorstel verdient geen schoonheidsprijs. Het kabinet en de betrokken politieke partijen zouden hier nog eens heel goed over moeten nadenken.'
Daar sluit Rijsdijk zich bij aan. ■

KNB
175
JAAR

Notaris, met recht het mooiste beroep

www.175jaarknb.nl

Stappenplan wilsbekwaamheid voor verstandelijk beperkten uitbreiden

WAT VINDT U DAAR NU VAN?

Het programma 'De Monitor' van KRO-NCRV besteedde 10 april aandacht aan wilsonbekwaamheid bij mensen met een verstandelijke beperking. Volgens Kees Blankman, universitair docent aan de Vrije Universiteit, moeten notarissen zorgvuldiger zijn met het beoordelen van wilsbekwaamheid van verstandelijk beperkte mensen. Hij pleit voor een aanvulling op het stappenplan. Overleg met mensen uit de zorg en orthopedagogen zou volgens hem goed zijn om notarissen handvatten te geven.

Joyce Bouwsma
KANDIDAAT-NOTARIS

'Uitbreiden van het stappenplan lijkt mij een goed idee, maar kennis uitwisselen tussen artsen en notarissen is ook nodig! Ik denk dat het zinvol is als de notaris enige medische kennis heeft over de achtergrond en de gevolgen van een verstandelijke handicap, omdat deze kennis kan bijdragen aan het op juiste wijze beoordelen van de wilsbekwaamheid van een cliënt.
Ik ben voor meer aandacht in de beroepsopleiding voor wilsonbekwaamheid, misschien wel met een arts als docent. Dit om globaal achtergronden van bepaalde ziektebeelden te schetsen en vooral om een stuk bewustzijn te creëren. En om te leren wat je als notaris kunt doen als je er zelf niet uitkomt, zoals het inschakelen van een onafhankelijk arts bijvoorbeeld, of door (met toestemming van de cliënt of zijn wettelijke vertegenwoordiger) in overleg te gaan met de behandelend arts. Mensen met een verstandelijke handicap hebben extra zorg nodig en moeten, indien nodig, tegen zichzelf in bescherming worden genomen. Toch moeten we ons realiseren dat er ook mensen met een verstandelijke handicap zijn die goed in staat zijn om hun wensen kenbaar te maken en die precies weten wat de consequenties van hun keuzen zijn. Als mensen uit de zorg ook geschoold worden in de juridische gevolgen van wilsonbekwaamheid, kunnen we met elkaar zorg dragen voor een juiste en zorgvuldige beoordeling van de wilsbekwaamheid van mensen met een verstandelijke handicap.' •

Thomas van Grafhorst
NOTARIS

'Ik heb niet de indruk dat notarissen in het algemeen (te) onzorgvuldig zijn bij het beoordelen van wils(on)bekwaamheid van verstandelijk beperkte mensen. Het komt bij het beoordelen van wilsbekwaamheid in eerste instantie aan op de eigen waarneming van de notaris die daarbij een redelijke beoordelingsvrijheid toekomt. Het stappenplan geeft duidelijke handvatten: het beschrijft objectieve indicatoren die de notaris bij zijn beoordeling kan gebruiken. Vervolgens moet de notaris de beslisvaardigheid van zijn cliënt beoordelen. Daarbij moet hij kijken naar het vermogen van cliënt om zijn keuze uit te drukken. Maar ook: begrijpt zijn cliënt de informatie, beseft en waardeert hij de betekenis van de informatie voor zijn eigen situatie en kan hij logisch redeneren? Op basis van deze bevindingen moet de notaris vervolgens besluiten of de cliënt wilsbekwaam is. Zo niet, dan moet hij dienst weigeren en de akte niet passeren.

Het kan zijn dat de notaris twijfelt. In die gevallen dient een notaris volgens het stappenplan een deskundig en onafhankelijk arts in te schakelen om een verklaring over de wilsbekwaamheid van zijn cliënt af te geven. Deze huidige praktijk is duidelijk en geeft een notaris in mijn ogen voldoende houvast. Ik heb de indruk dat het notariaat zich in het algemeen voldoende van de problematiek bewust is en met de huidige doctrine heel goed kan werken.' •

Loes den Dulk
STICHTING RAAD OP MAAT

'Blankman geeft aan dat notarissen zorgvuldiger moeten zijn met het beoordelen van wilsbekwaamheid van mensen met een verstandelijke beperking. Ik kan en wil daar niet over oordelen, wel wil ik graag een andere kant van dit thema belichten. Het vaststellen van wilsbekwaamheid is een lastige, zo niet onmogelijke opdracht. Want hoe bekijk je of iemand een besluit werkelijk snapt? Het is niet meetbaar zoals het meten van de bloeddruk, het is een aanname. Lastig dus, niet alleen voor de notaris maar ook voor de arts. Het vaststellen van de wilsbekwaamheid gaat over het overzien van de betreffende keuze. Overziet de cliënt wat de gevolgen zijn van het nalaten van al zijn bezittingen aan de ene en niet aan de andere persoon? Kennis over de ontwikkelingsleeftijd van de betreffende persoon is niet nodig om in het gesprek met de cliënt te ontdekken of dit voor hem een weloverwogen besluit is. Volgens mij hoef je daarom ook geen medicus of gedragsdeskundige te zijn om de wilsbekwaamheid te kunnen vaststellen. Het is ook geen juridisch probleem dat je op moet lossen. Het vaststellen van wilsbekwaamheid vraagt van de professional de bereidheid tot het echte gesprek. Dat vraagt tijd, toegankelijk taalgebruik, empathie, vertrouwen en, heel concreet, de juiste vragen. Iedere notaris moet voor zichzelf de vraag beantwoorden of hij/zij dat gesprek wil en kan aangaan. En natuurlijk is er altijd de optie van de onafhankelijk arts. Maar ik hoop van harte dat alle notarissen in staat zijn tot dat goede gesprek.' •

Eindsprint Invoering AVG

Workshop geeft notaris duw in de rug

De deadline begint te dringen voor notariskantoren. Vanaf 25 mei moet ieder kantoor voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Een uitdagende klus, want waar moet je precies aan voldoen? Om in die behoefte aan context te voorzien, organiseerde de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) de workshops 'Eindsprint Invoering AVG'. Die helpende hand wordt gewaardeerd. 'Heel fijn dat de KNB de lijnen uitzet.'

TEKST Peter Steeman | **BEELD** Truus van Gog

Een enkele hand gaat omhoog in de zaal van het Van der Valk motel wanneer Jolanda Storm, functionaris Gegevensbescherming en AVG-deskundige bij de KNB, vraagt wie van de aanwezige notarissen de wettekst van de AVG gelezen heeft. Het is illustratief voor de workshop 'Eindsprint Invoering AVG'. De notarissen bevinden zich ver buiten hun comfortzone. 'Begin met het lezen van de artikelen 5 en 6 als je het regime van de AVG wilt begrijpen', adviseert Storm. 'Je mag persoonsgegevens alleen verwerken als het rechtmatig, behoorlijk en transparant gebeurt. Je mag niet te veel gegevens bewaren en alleen gebruiken voor het doel waarvoor ze zijn verstrekt. Een klant waar je een testament voor hebt opgesteld, kun je niet ongevraagd een nieuwsbrief sturen. Daar moet je expliciet toestemming voor krijgen. Moeten we cliënten straks toestemming vragen voor de verwerking van persoonsgegevens? De vraag is steeds: heb je daar een grondslag voor? Als het een wettelijke verplichting is, hoef je geen toestemming te vragen.'

INTERPRETATIES

De AVG is opgetuigd met een aantal administratieve verplichtingen. Onder andere een verwerkingsregister, datalekregister, een protocol datalekken, verwerkingsovereenkomst, procedure voor rechten van betrokkenen, privacyverklaring en informatiebeveiligingsbeleid. Over de invulling van die taken is de AVG minder duidelijk. Storm: 'De Autoriteit Persoonsgegevens zou met voorbeelden komen, maar dat is nog niet gebeurd. De hulpmiddelen die we hebben bedacht, zijn interpretaties van wat de wet vraagt. Het belangrijkste is dat ieder notariskantoor 25 mei de benodigde documentatie en registers heeft. Anders kun je niet aantonen dat je aan de AVG voldoet. Je moet jezelf een aantal vragen stellen: hoe zit het met de persoonsgegevens op mijn kantoor? Vraag je af of je de verwerkingsverantwoordelijke bent. Met wie deel je ze en waar staan ze? Je moet een verwerkingsovereenkomst afsluiten met verwerkers zoals leveranciers die gegevens opslaan in een datacenter. Maar het Kadaster is bijvoorbeeld geen verwerker ook al stuur je daar persoonsgegevens naar. Dat is immers ook een verwerkingsverantwoordelijke. Een notaris is bijna nooit een verwerker. Een bank kan dus geen brief met een verwerkingsovereenkomst naar een notaris sturen.'

STRIJDIG

Een aantal rechten van klanten, maar ook van medewerkers, zijn in de AVG vastgelegd. Niet allemaal zijn ze voor de notaris even relevant. Storm: 'Het recht van bezwaar geldt bijvoor-

beeld vooral voor het hergebruik van persoonsgegevens voor marketingdoeleinden. Het recht van dataportabiliteit maakt de overstap eenvoudiger van de ene provider naar de andere. Sommige zijn ook strijdig met de wettelijke werkzaamheden van de notaris. Het recht van vergetelheid is bijvoorbeeld in strijd met de wettelijke bewaarplicht voor notariële akten. En het recht op rectificatie van onjuiste persoonsgegevens kan je wel toepassen, maar voor notariële akten geldt dan de procedure die in de Wet op het notarisambt staat. Als iemand verhuist, kun je niet zomaar het adres in een akte wijzigen. Heeft de geheimhoudingsplicht van de notaris geen voorrang op deze rechten van cliënten? Kamerleden van de SGP hebben daar vragen over gesteld. Het antwoord van de minister kwam erop neer dat je moet doen wat de AVG vraagt, tenzij de Notariswet van toepassing is.'

MIST

Terwijl de notarissen in groepjes aan de slag gaan met de opdracht om een invulling van het verwerkingsregister te bedenken, blikt Leo Draaisma, adviseur procesoptimalisatie en projectleider bij de KNB, terug op de aanloop. 'De belangstelling voor de workshop heeft onze verwachtingen overtroffen', constateert hij tevreden. 'Oorspronkelijk wilden we de workshop vijf keer geven. Het aantal aanmeldingen was zo groot dat het uiteindelijk tien workshops werden. Per bijeenkomst komen zo'n zestig notarissen en notarieel medewerkers. De waardering voor de workshops is hoog. Op basis van de eerste ingeleverde evaluatieformulieren geven de deelnemers ons een 8,5. Het blijkt ook uit de feedback die je tijdens de workshops krijgt. Men waardeert het dat de KNB hier zo veel voorbereiding in heeft gestoken. Het is een eenvoudige afweging. Als ieder kantoor dit moet uitzoeken, kost dat veel tijd. We willen met deze workshop de mist weghalen rond het onderwerp.'

ACHILLESHIEL

Na afloop zijn de reacties positief. 'Het is fijn dat de KNB de lijnen uitzet', vindt Lieke Altman, notarieel medewerker bij SmartLegal Notariaat. 'Daardoor trek je als beroepsgroep gelijk op. Wat moet je in een datalekkenregister zetten? Hoe ziet een verwerkingsregister eruit? Ik vind dat de KNB daar heel mooie tools voor gemaakt heeft. Daardoor sta je als kantoor sterker. De workshop hadden ze niet beter kunnen doen. De tijd vinden om alles uit te werken, is de grootste uitdaging. Volgens mij is dat voor de meeste kantoren de achilleshiel. Ons kantoor is bijna klaar met het opstellen van de documenten, al blijven er altijd zaken die uitgezocht moeten worden. Ik wil in ieder geval 25 mei een map hebben met alle procedures. Zodat we als kantoor zijn voorbereid als ze ons komen controleren.'
'Deze duw in de rug is prettig', vindt Alexander Tierolff, notaris bij Van Putten Van Apeldoorn notarissen. 'De workshop geeft je achtergronden, zodat je weet welke kennis je nog ontbeert. Het is fijn dat we dankzij de protocollen straks compliant zijn, maar ermee werken wordt nog een uitdaging. Je moet heel goed nadenken voor je informatie van derden, bijvoorbeeld NAW-gegevens, deelt. Daarnaast zie ik een spanningsveld met onze rol als poortwachter. Toezichthouders sporen ons aan ongebruikelijke transacties te melden. Wat nu als ik de persoonsgegevens van een klant verstrek aan een toezichthouder? De klant kan op basis van de AVG vragen aan wie we zijn persoonsgegevens verstrekken, maar dat mag in het geval van een melding in het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme niet eens.'

'Ik zie een spanningsveld met onze rol als poortwachter'

URGENTIE

'Het enthousiasme tijdens de workshop heeft mij verrast', vindt Els Boom, notarieel medewerker bij notariskantoor Ledeboer. 'De deelnemers gingen er echt voor. Ze voelen de urgentie. Tegelijkertijd zien ze op tegen de hoeveelheid werk. Voor mij komt dit project op een mooi moment. Ik ben bezig met een studie bedrijfskunde Management Economie en Recht waarvoor ik een stage moet volgen. Dit project kan ik gebruiken als vrijstelling voor een stage. Ik ben nog niet zo ver met de AVG als ik zou willen. Het datalekken- en verwerkingenregister is klaar. Ik moet alleen nog het informatiebeveiligingsbeleid uitwerken. Je moet die AVG niet als een last zien, vind ik. De AVG gaat over vertrouwen. Het is een kans om je betrouwbaarheid als notaris te onderstrepen.' ■

Kijk voor meer informatie over de AVG met voorbeelden en sjablonen op NotarisNet: Thema's en onderwerpen/Informatiebeveiliging en privacy/Privacy/AVG.

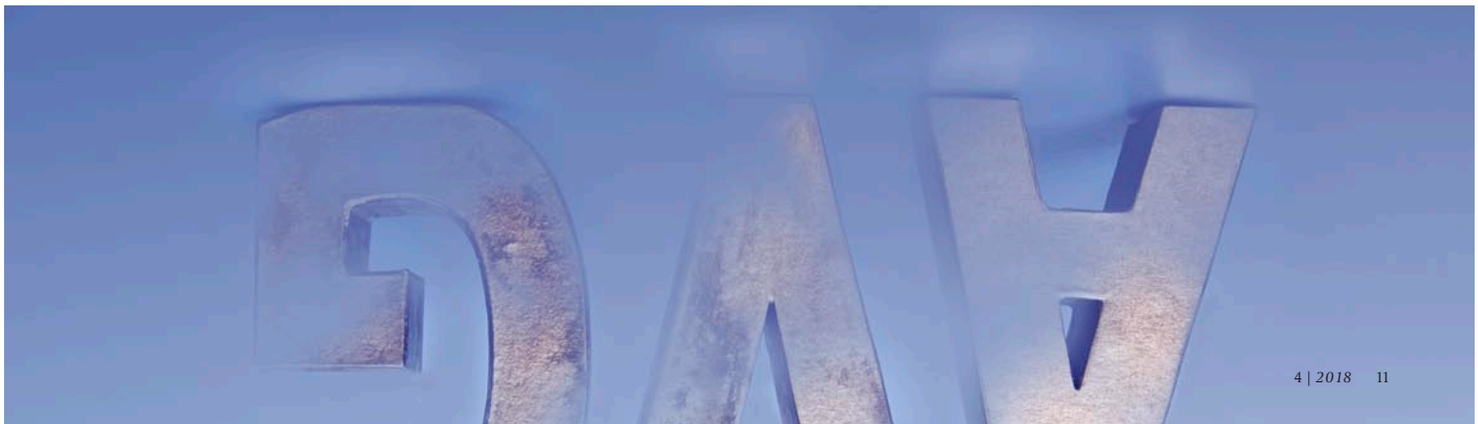

Benefietavond voor onderzoek naar kinderkanker

Koffie drinken met Mark Rutte voor 22.000 euro

Rotaryclub Amsterdam-Spinoza haalde eind maart meer dan drie ton op tijdens een benefietavond voor het goede doel. Rotarylid Hendrik Bennebroek Gravenhorst begeleidde het evenement als notaris. 'Elk detail is vooraf doorgesproken.'

TEKST Jolanda aan de Stegge | **BEELD** Bob Geilings

Met een vier meter lange kleurrijke ketting staat Lisanne Spaander op het podium, een gebreid mutsje op haar lange blonde haar. In 2014 werd er botkanker bij de toen zestienjarige gediagnosticeerd. Ze schreef liedjes over haar ziekte, begon een blog en groeide uit tot het boegbeeld tegen kinderkanker. Tijdens deze door Rotaryclub (RC) Amsterdam-Spinoza georganiseerde benefietavond '*With a Touch of White*' zingt ze en vertelt over haar ketting vol kleur. 'Elke kraal symboliseert een onderzoek, ingreep, behandeling of rondje chemopillen.' De bijna vijfhonderd gasten in de Amsterdamse Kromhouthal luisteren ademloos. Tijdens een kort optreden later die avond vertelt de jonge vrouw dat eind vorig jaar opnieuw onrustige cellen werden aangetroffen. Dat betekende weer het medische traject in, waarna ze het mutsje met het lange haar afzet. Daaronder is ze kaal. Maar besluit ze: 'De laatste kraal zegt dat ik nu weer schoon ben.'

ZINDERENDE AVOND

Het is een zinderende avond met een afwisselend programma. Regelmatig wordt het diner onderbroken door een kort praatje, een aankondiging of optreden van jonge violisten, een enthousiasmerende begeleidingsband, Charly Luske en Karin Bloemen. Er is een stille veiling, een loterij, donatieformulieren worden uitgedeeld en er is een veiling met interessante kavels. Aan het eind van de avond blijkt het opgehaalde netto eindbedrag aanzienlijk: 301.000 euro. Dit komt volledig ten goede aan VUmc Onderzoek Naar Kinderkanker (VONK). Notaris Hendrik Bennebroek Gravenhorst, tevens lid van de organiserende RC, begeleidt de avond voor de derde maal. Als partner bij Lexence drijft hij een internationale ondernemingsrechtpraktijk. Toen hij jaren geleden de behoefte kreeg om naast zijn werk ook iets maatschappelijks te doen, sprak de doelstelling van RC Amsterdam-Spinoza hem aan. Dat werd tien jaar geleden opgericht voor een diverse groep mensen met een groot netwerk en weinig tijd, die zich willen inzetten voor een goed doel. Vanaf het begin is dat VONK. 'Jaarlijks organiseren wij dit evenement, ditmaal voor de achtste keer in deze opzet, waarvoor wij onze netwerken aan elkaar

Tweede van links Gertjan Kaspers en helemaal rechts Angela van 't Slot

‘Dat eerste bod komt sowieso, want het is een nachtmerrie als er niet geboden wordt’

Hendrik Bennebroek Gravenhorst

knopen en serieus geld proberen op te halen.’ Het steunen van onderzoek naar kinderkanker staat buiten kijf. Wel wordt dat steeds internationaler van opzet, mede omdat Rotary International de opbrengst van een benefietavond verdubbelt als het bewuste goede doel internationale samenwerkingsverbanden aangaat. In samenwerking met partnerziekenhuizen in Kenia en Indonesië wordt nadrukkelijk de impact van etniciteit onderzocht, want kinderen met kanker daar reageren anders op medicijnen dan witte westerse kinderen.

CHARME

Tijdens de maanden durende voorbereiding nodigden de Rotarians hun netwerk uit, op de avond zelf steken zij en andere vrijwilligers de handen uit de mouwen om kosten te besparen. Bennebroek Gravenhorst: ‘Tijdens eerdere events knoopte ik een schort om en bediende tafels. Dat maakt het serveren wat amateuristisch, maar misschien is dat ook wel de charme. Want als je alles inhuurt en het een gelikt *charity event* wordt, krijg je een andere sfeer en worden gasten ook kritischer. Als nu de wijn verkeerd wordt ingeschonken, denk je: ach, hij is advocaat of bankier of bij de Deutsche Bank. Bovendien krijg je anders de strijkstokdiscussie: waar gaat mijn geld naartoe?’
Natuurlijk zijn er ook kosten, al zijn er scherpe deals gemaakt. De locatie moet betaald, de techniek en cateraar. En niet elke artiest treedt tegen gereduceerd tarief op. Maar al vóór 28 maart waren die kosten gedekt, want gasten betalen een aanzienlijk bedrag voor een tafel of stoel en financieren dat vooraf.

BIJZONDERE VEILINGKAVELS

Vorig jaar bedroeg de opbrengst 181.000 euro, dit jaar meer dan drie ton. ‘Oefening baart kunst’, zegt RC Spinoza-voorzitter Angela van ’t Slot. ‘De bekendheid van onze benefietavond is toegenomen, we hadden meer gasten dan ooit en er zat meer koopkracht aan tafel. Bovendien ontvangen we via onze gezamenlijke netwerken bijzondere veilingkavels die veel geld kunnen opleveren. Ze doelt op ‘Een kopje koffie in het Torentje met minister-president Mark Rutte’, ‘Meevliegen met een KDC-10 vrachtvliegtuig van de luchtmacht terwijl een straaljager wordt bijgetankt’ en ‘Op werkbezoek in het Keniaanse partnerziekenhuis met hoogleraar kinderoncologie Gertjan Kaspers.’ Kaspers is ook lid van Spinoza. Samen met zijn medewerkers uit VUmc en het Prinses Máxima Centrum voor Kinderoncologie legt hij perfect uit wat er met de opbrengst van de avond gebeurt. Dat werkt positief mee.’

GOEDE VOORBEREIDING

Voorafgaand zet Bennebroek Gravenhorst de benodigde systemen en structuren uit, bespreekt die met alle partijen en zorgt ervoor dat alles wordt gecontroleerd. Zijn zichtbare rol is dat hij bij de veiling is en toezicht houdt dat die ordentelijk verloopt. ‘Ik wil de magie van de avond niet om zeep helpen, maar veel is met genodigden doorgesproken. Is dat veilingitem misschien iets voor jou? Met welk openingsbod zou je willen beginnen en wat vind je een mooie opbrengst? Voor ons is het prettig dit te kunnen managen en het hoort bij een goede voorbereiding. Dat het optreden van Lisanne vlak voor de veiling zit, is geen toeval. Haar verhaal hakt er bij de meesten vol in.’
In een helder veilingboekje staat wat elk item inhoudt, zodat bieders zich na afloop niet bekocht voelen. Met de veilingmeester spreekt hij elke kavel door. Samen leggen zij de volgorde daarvan vast en bepalen welk item eventueel twee keer mag worden verkocht. ‘De meeste openingsbiedingen zijn vooraf al duidelijk. Dat eerste bod komt sowieso, want het is een nachtmerrie als er niet geboden wordt: dan heb je het als organisatie niet goed gedaan. Desondanks blijft veel afhankelijk van de sfeer in de zaal op de avond zelf.’

VIJFTIG VRIJWILLIGERS

Bennebroek Gravenhorst zorgt voor hulptroepen voor de veilingmeester. Mensen die haar op een bieding attenderen voor het geval haar iets mocht ontgaan. Anderen bedanken de hoogste bieders voor hun gulle gift, waarna ze hen een formulier met het item, bedrag en handtekening laten ondertekenen. Diezelfde avond worden alle (toegezegde) betalingen en donaties door een speciale commissie gecontroleerd. Zijn eigen taak zit erop na het opmaken van het notarieel proces-verbaal waarin hij beschrijft hoe de veiling en loterij hebben plaatsgevonden.
‘*With a Touch of White*’ is zoveel meer dan alleen onze RC, benadrukt hij aan het eind van het gesprek. ‘Op de dag en avond zelf zetten zo’n vijftig vrijwilligers zich in. Medisch onderzoekers, geneeskundestudenten, partners en kinderen van Rotarians richten de zaal in, dekken tafels, helpen in de keuken, bemannen de garderobe en bedienen de gasten.
Zij dragen er substantieel toe bij dat het netto uitgeboekte bedrag optimaal wordt. Zonder hun inzet zou het allemaal niet lukken.’ ■

OPLEIDING NALATENSCHAPSMEDIATION

Erfenissen leiden in toenemende mate tot rechtzaken en tot breuken in de familie. De nalatenschapsmediator kan conflicten voorkomen en zorgen dat waardevolle familiebanden behouden blijven. De nalatenschapsmediator heeft naast kennis van het erfrecht, inzicht in familiesystemen en de psychologische aspecten rondom de afwikkeling van een overlijden. In de opleiding Nalatenschapsmediation worden specifieke vaardigheden en inzichten aan de hand van casussen uit de nalatenschapspraktijk aangeleerd en geoefend.

Wilt u zich als mediator verder specialiseren? Schrijf u dan nu in!

Docenten:
drs. George Smits
Else Marie van den Eerenbeemt
mr. Annette M. van Riemsdijk
mr. Jacques de Waart
dr. mr. Fred Schonewille.

Data:
26 en 27 juni 2018
(12 en 13 september 2018)
3 en 4 oktober 2018
5 en 6 november 2018

Opleidingspunten PE
MfN 45, KNB 45, EPN 45, VMN 39. Voor andere beroepsgroepen zie onze website.

Locatie:
Kasteel de Vanenburg in Putten

Kosten:
€ 4.500,- excl. btw. Incl. lunch, diner, literatuur en cursusmateriaal.

Voor meer informatie en/of de brochure:
Iris Ydema
020 - 205 02 51
iris.ydema@resultmediation.nl
resultmediation.nl

Leden van de EPN, VMN, vFAS, VvCP, VEAN, NOVEX, NIP krijgen 10% korting

Stichting Nalatenschapsmediation
RESULT MEDIATION
LOST CONFLICTEN OP

AKSOS

- Administratie
- Salarissen
- Belastingen
- Rapportages
- Accountancy
- Advies

H.R. de Velde Harsenhorst FA
drs. K. de Lange AA

AKSOS
Financial Services

Voor notariaat en advocatuur...
...flexibiliteit in capaciteit

Groningen - Leeuwarden - Zwolle
www.aksos.nl - afs@aksos.nl - Tel. 038-4524280

raat coaching
werkt oprecht

Een betere balans Werk-Privé?

Maak een afspraak voor een kosteloos gesprek waarin je meteen inzicht en duidelijkheid krijgt.

raatcoaching.nl info@raatcoaching.nl M. 06 54201289

Op zoek naar de juiste collega?

Plaats uw vacature in Notariaat Magazine

Sdu oprecht de beste keuze

Voor inlichtingen en reserveringen kunt u contact opnemen met:
Leroy Versteegen: (0)70 378 07 03 l.versteegen@sdu.nl
Lenneke Morit: (0)6 515 816 37 l.morit@sdu.nl

DÉ VERZEKERINGSSPECIALIST VOOR NOTARIAAT EN ADVOCATUUR

Ron Borgdorff is verzekeringsspecialist voor notarissen, advocaten en vrijgevestigde juristen. Ron kent de specifieke risico's van deze juridische beroepsgroepen. Met ruim 25 jaar ervaring staat hij borg voor een persoonlijk, gedegen advies op maat en korte lijnen.

U wilt een financieel adviseur met verstand van úw zaken?

Neem contact op voor een afspraak.
Bel 033-20 35 000 of mail naar
ron@ronborgdorff.nl

WWW.RONBORGDORFF.NL
van Boetzelaerlaan 24H
3828 NS Hoogland

RON BORGDORFF
FINANCIEEL ADVISEUR VOOR NOTARIAAT & ADVOCATUUR

ADVISEUR IN NOTARIAAT & ADVOCATUUR RUIM 25 JAAR

VERZEKERINGEN ZOWEL ZAKELIJK ALS PARTICULIER OA: BEROEPS- EN BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID • GELD- EN FRAUDE • ARBEIDSONGESCHIKTHEID • RECHTSBIJSTAND • RECONSTRUCTIE

Nora van Oostrom-Streep

Meten is weten

Hoe serieus nemen we de kandidaten eigenlijk?

Onlangs nam ik afscheid van de beroepsopleiding notariaat. Na vanaf 2008 vijf jaar deel te hebben uitgemaakt van het bestuur ervan (*qualitate qua*, ik was toen hoogleraar notarieel recht) werd ik in 2012 docent 'beroepshouding en beroepsethiek'. Bij het afscheid vernam ik dat volgend jaar de beroepsopleiding zal worden geëvalueerd.

GEMOR

Nu wil het toeval dat in 2020 de beroepsopleiding van de advocatuur helemaal op de schop gaat. Alweer. Pas enkele jaren geleden werd de eenjarige (voornamelijk op kennis gerichte) opleiding uitgebreid tot drie jaar en werd een groot aantal vaardigheidsvakken toegevoegd. Deze vaardigheden zijn inmiddels al geëvalueerd na veel kritiek uit de praktijk op de tijdrovendheid, de kosten en de gebrekkige aansluiting op de praktijk.
Maar dit bleek niet genoeg: het aanhoudende gemor leidde tot een grootscheepse internetconsultatie met als inzet de vraag hoe de opleiding van de toekomst eruit moet zien. Onderdelen van het consultatiedocument waren de vraag naar de wenselijkheid van een ingangstoets (een soort *bar exam*), van een portfolio en van een POP (persoonlijk opleidingsplan). Een langdurig en tijdrovend traject, maar wel getuigend van realiteitszin bij de Orde van Advocaten (NOvA).

HERHALING

De huidige praktijk maakt dat tijd kostbaar is en dat het nut van een verplichte opleiding buiten kijf moet staan. Hetzelfde geldt, meen ik, voor de beroepsopleiding notariaat. Toen de opleiding werd ingevoerd, was de praktijk anders dan nu. Er was meer tijd om het vak te leren en digitalisering stond in de kinderschoenen. De notaris was – meer dan nu – het eerste aanspreekpunt voor de cliënt en de noodzaak voor de kandidaat om te acquireren was vele malen minder dan vandaag de dag. Hoe anders is dat nu.
Hoezeer het ook een goede zaak is dat de opleiding wordt geëvalueerd, beter nog zou het zijn om net als bij de NOvA aan u voor te leggen wat een moderne beroepsopleiding moet behelzen. Tot mijn vertrek uit het bestuur was de notariële beroepsopleiding nog veel te veel een herhaling van de universiteit. Helemaal verwonderlijk is dat niet: het bestuur bestaat grotendeels uit hoogleraren notariaat. Dat zij hun eigen vakgebied onontbeerlijk en vitaal vinden, is begrijpelijk, maar niet noodzakelijkerwijs waar. Bovendien is in het Besluit Beroepsvereisten kandidaat-notaris (stammend uit de tijd van Clovis) in steen gehouwen dat de universiteiten deze kennis moeten waarborgen en is die kennistechnische bodem dus al meer dan gelegd.

BODEM

Waar de opleiding in mijn optiek in zou moeten voorzien? Ik heb er eerder iets over gezegd: in ieder geval niet in het verder verdiepen van kennis. Die doen de kano's heus wel op in de praktijk of via specialisatiecursussen of -verenigingen. Ook niet in zaken als timemanagement en socialmediagebruik: deze zaken vallen in de categorie *nice to have* en zouden niet door een beroepsorganisatie moeten worden voorgeschreven. Wel in beroepsvaardigheden die te maken hebben met de notariële kerntaak (zoals dat bij de advocatuur procesvaardigheden zijn) en in ethiek. Veel ethiek. Deze ingrepen verleggen het zwaartepunt van een doublure van de universiteit naar datgene wat een beroepsopleiding zou moeten zijn: een *beroeps*opleiding. Daarnaast moet de opleiding af van het zwaar verouderde frontaal-klassikale model, waarin iemand voor de klas (geflankeerd door een powerpoint) zijn kennis uitstort. Oh ja, nadat de deelnemers huiswerk hebben moeten maken. Hoe serieus nemen we de kandidaten eigenlijk?
En kent er iemand de leerpiramide van Bales (volwassenenleren.nl/de-leerpiramide-van-bales)?
Stap alsjeblieft af van de lessen in lokaaltjes en maak gebruik van de laatste onderwijskundige en digitale methodieken. Beperk de opleiding tot dat wat echt noodzakelijk is om een 'bodem' in de beroepsgroep te leggen en laat de rest over aan de professional. Laat die na zich te ontwikkelen, dan straffen cliënt en markt hem wel af. En voor de vraag wat nodig is: vraag het aan u. Meten is immers weten. ■

Bennekom

Er zijn verschillende (notarieel-)juridische commissies en samenwerkingsverbanden waar (kandidaat-)notarissen in deelnemen. In *Notariaat Magazine* vertellen ze hierover.

NOTARIS EN MEER

WIE Liesbeth van den Brink-Baggerman (42), notaris
WAAR Nederlandse Organisatie Voor Executeurs (NOVEX)

‘De diversiteit maakt onze vereniging bijzonder’

‘Dit jaar viert NOVEX haar tienjarig bestaan. En dat gaan we groots vieren en niet alleen intern. We willen iedereen een kijkje in onze keuken laten nemen, want we willen breder bekend worden. Onze leden kunnen hun relaties uitnodigen voor vrijdag 25 mei. Die dag geven leden workshops, waarbij zij uitleggen wat zij zoal doen. Daarnaast is er een informatiemarkt met speeddates, waarbij vragen aan de leden gesteld kunnen worden. Ook zijn er voordrachten over levenstestament en erfrecht en Karin Bloemen sluit de dag af met een speciaal voor NOVEX geschreven lied. De dag daarvoor is de algemene ledenvergadering en geven externe experts workshops. Die dag is met name voor de leden en wordt afgesloten met een diner, “NOVEX-cabaret” en een feest.

De vereniging is er voor executeurs, vereffenaars en levensexecuteurs. Daarnaast hebben we financieel adviseurs, goede doelen, bewindvoerders, zelfstandige executeurs en advocaten als leden. Onze vereniging heeft 245 leden, waarvan circa 55 procent uit het notariaat komt. Onze leden houden zich bezig met het afwikkelen van nalatenschappen of zijn levensexecuteur. We bieden hen een netwerk en een platform voor het delen van kennis. We willen de kwaliteit van de executele verbreden. Omdat onze vereniging heel divers is, kunnen we van elkaar leren.

Negen jaar geleden heb ik meegedaan aan de allereerste leergang executele. Daarna ben ik lid geworden van de vereniging en heb ik mijn certificaat behaald. Dat betekent dat je kunt aantonen over genoeg kennis, kunde en ervaring op het gebied van executele te beschikken. Vervolgens ben ik in het bestuur van de Stichting Certificering Executeurs gerold. Daar heb ik vier jaar in gezeten. Sinds twee jaar ben ik voorzitter van NOVEX.

We vergaderen een keer of zes per jaar bij mij op kantoor. Het bestuur bestaat uit zes bestuursleden en wordt ondersteund door een verenigingsmanager. Net als de vereniging is het bestuur heel divers. Het notariaat, de advocatuur, het bankwezen, de zelfstandig levensexecuteur, het goede doel en de wetenschap zijn daarin vertegenwoordigd.

Ik heb zelf een passie voor erfrecht en ik vind het mooi dat ik via NOVEX mijn steentje kan bijdragen aan de kwaliteit van dit vak. Het leuke aan mijn functie is dat het iets anders is dan waar ik dagelijks mee bezig ben. De inhoudelijke stukken zijn interessant, de onderwerpen spreken me aan. Als notaris zit je veel in de notariële wereld. Binnen NOVEX heb je contact met deskundigen uit andere beroepsgroepen. Het kan mooie dingen opleveren als je zaken van de andere kant bekijkt.

Als bestuur hebben we een nieuw beleidsplan gemaakt. De basis waarmee we verder kunnen. We zijn nu een gezonde, goed draaiende vereniging. De sfeer is goed en de diversiteit maakt het heel bijzonder. Een van de punten die in het beleidsplan staat, is het opzetten van een klachtenregeling. Dat voorstel moet de komende ALV worden goedgekeurd. Ook hebben we besloten dat we als vereniging meer naar buiten toe willen treden. Daarom hebben we bij ons jubileum er bewust voor gekozen om gasten van buitenaf uit te nodigen.’

‘Ons dividend bestaat uit hooguit een etentje’

Ondanks moordende concurrentie houdt Venduehuis der Notarissen ’s-Gravenhage dapper stand. Sterker nog: de omzet stijgt en records sneuvelen. Al sinds 1811 eigendom van het plaatselijke notariaat. Alleen Vendu Notarishuis Rotterdam kent nog een gelijksoortige constructie. Overal elders hebben notarissen hun venduhuizen afgestoten. Zo is Notarishuis Arnhem in handen van veilinggigant BVA Auctions. Waarom blijven de Haagse en Rotterdamse notarissen hun veilinghuis trouw?

TEKST Hans Oerlemans | **BEELD** Truus van Gog

‘Ook in Den Haag hebben we voor de vraag gestaan: continueren of verkopen aan een private partij? De meningen liepen uiteen’, vertelt notaris Alex Blomaard, verbonden aan Caminada Notarissen in Rijswijk. Hij is voorzitter van de Vereniging Venduehuis der Notarissen te ’s-Gravenhage. ‘Uiteindelijk is gekozen voor doorgaan en tevens te moderniseren om de toekomst veilig te stellen. Hoe ons te weren tegen bedreigingen? Dat is een permanent proces.’ ‘We zijn ons bewust van de geweldige historie. Van zo’n instituut neem je niet zomaar afscheid. Bovendien kunnen de leden hun cliënten een betrouwbaar kanaal blijven bieden om boedels of onroerend goed te veilen. Zonder daar overigens commercieel belang bij te hebben. Ons dividend bestaat uit hooguit een etentje. Alle winst gaat grotendeels op aan onderhoud van het pand.’

TURBULENTE MARKT

In Rotterdam speelt bij tijd en wijle dezelfde discussie, meldt directeur Arne Bonsaksen. ‘Sommige notarissen zijn nauw betrokken omdat ze hier nalatenschappen en andere zaken laten veilen. Voor anderen geldt dat helemaal niet. De kunst is om alle leden betrokken te houden. Onze interne discussie eindigt tot nu toe altijd met dezelfde conclusie: het notarishuis is een gezond bedrijf, heeft een lange traditie en vervult een maatschappelijke rol. Waarom afscheid nemen? Of dat zo blijft, is ongewis. We opereren in een turbulente markt en moeten onze plek blijven bevechten.’

OPBOKSEN

In een voormalige burgemeesterswoning midden in Den Haag huist al sinds de oprichting het Venduehuis. Vele duizenden kavels gingen hier onder de hamer: schilderijen, juwelen, porselein, meubelen, design, curiosa, etnografie enzovoort. En sinds de fusie (2016) met Van Stockum’s Veilingen ook antiquarische boeken en prenten. Verder vinden executieveilingen plaats van onroerend goed bij faillissement. Directeur Peter Meefout: ‘We zien het aantal huizenveilingen dalen door de hoogconjunctuur, maar de opbrengsten stijgen. Zozeer dat soms met de overwaarde alle openstaande schulden kunnen worden afbetaald en de schuldenaar zelfs nog iets overhoudt.’

Peter Meefout en Alex Blomaard

Arne Bonsaksen

Behalve het gebouw en de 'hamer' is er weinig negentiende-eeuws aan de huidige veilingpraktijk. Volgens Meefout heeft internet de branche volledig op zijn kop gezet. 'Onze concurrenten zijn nu digitale veilingplatforms als Catawiki en BVA Auctions. Wereldwijd opererende spelers met kapitaalkrachtige investeerders. Catawiki heeft inmiddels 600 medewerkers en haalde 75 miljoen euro op bij investeerders. Daar moeten we tegen opboksen. Wie nu een sieraad of een designlamp wil verkopen, kan kiezen uit talloze kanalen. Ook onroerend goed veilen, gebeurt steeds vaker uitsluitend nog digitaal. Vroeger was dit het domein van het notariaat en de veilinghuizen.'

'Een zaalveiling roept extra emotie en kooplust op. Liefhebbers krijgen het "nu-of-nooit-gevoel"'

ZAALVEILING

Rotterdam en Den Haag combineren zaal- en onlineveilingen. Tijdens veilingdagen kan men wereldwijd digitaal meebieden. En dat gebeurt ook steeds meer. Peter Meefout: 'Veilen in de zaal in combinatie met internet brengt de hoogste prijs op, daar ben ik van overtuigd. De kwaliteit van een object wordt beter gezien en gewaardeerd. Het proces is bovendien volledig transparant en gebeurt onder toezicht van een notaris.' Arne Bonsaksen voegt toe: 'Een zaalveiling roept extra emotie en kooplust op. Liefhebbers krijgen het "nu-of-nooit-gevoel" en dat zorgt voor hogere biedingen.' Daarom kiezen aanbieders van grote kunstverzamelingen en waardevolle inboedels nog steeds voor een fysiek veilinghuis. In 2017 boekte het Venduehuis Den Haag een record met de veiling van een kunstwerk van graffitiartiest Keith Haring (een beschilderde zeecontainer). Een verzamelaar uit New York bood 1,1 miljoen euro. Een jaar eerder liet de familie Maduro (naamgever van Madurodam) een grote verzameling objecten veilen. Tot veler verrassing bracht een Chanoeka-kandelaar 412.000 euro op. Arne Bonsaksen geeft vergelijkbare voorbeelden, zoals de veiling van een Indisch schilderij van Willem Hofker voor 300.000 euro. Hoge verwachtingen heeft hij van de veiling dit voorjaar van een werk van de veelgevraagde Indische schilder Lee Man Fong. Meefout: 'Dit soort spectaculaire veilingen trekken de aandacht en versterken onze positie. Ze laten zien dat je bij een fysieke veiling hoge prijzen kunt afhameren.'

BIEDERMEIER OF PASTOE

De internationale veilinghuizen Christie's en Sotheby's hebben zich tijdens de crisis vrijwel geheel uit de Nederlandse markt teruggetrokken. Hierdoor is extra ruimte ontstaan voor de venduhuizen. Ze profileren zich steeds meer met themaveilingen. In 2017 hield Den Haag onder meer de eerste Indonesian Art Sale onder auspiciën van Frans Leidelmeijer, bekend van Tussen Kunst & Kitsch. In 2018 zijn er veertien themaveilingen waaronder de nalatenschap van de markante collectioneur en galeriehouder Hans Sonnenberg.
Rotterdam houdt twee keer per jaar de veiling Design 1900-Nu met eveneens een expert uit Tussen Kunst & Kitsch: Marcel Brouwer. 'Design is booming', zegt directeur Bonsaksen. 'We zien een sterke groei van de inbreng, van art deco tot meubilair en lampen uit de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. Wat vroeger naar de kringloop ging, wordt nu bij ons aangeboden. Een uniek glasservies van Copier of een dressoir van Pastoe brengen mooie bedragen op, terwijl het moeite kost een koper te vinden voor een prachtige Biedermeierkast uit de negentiende eeuw. Onze markt is heel gevoelig voor trends. Ongetwijfeld is die Biedermeierkast over een tijd weer *top of the bill*. Op dit moment is dat Scandinavisch design. Het zijn golfbewegingen. Wie slim is, slaat nu zijn slag.'

TWEEDE EN DERDE LEVEN

Het Venduehuis in Den Haag kiest voor duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Alex Blomaard: 'Dat zijn we aan onze stand verplicht. Het notariaat dient de samenleving en dat is ook bij het venduhuis zichtbaar. We hebben bijvoorbeeld een aantal medewerkers in dienst – ouderen en jongeren – die moeilijk aan een baan konden komen. Ze zijn dolgelukkig werk te hebben en voldoen uitstekend. Het venduehuis is verder een erkend stagebedrijf en houdt veilingen voor het goede doel. Wat betreft duurzaamheid waren we altijd al goed bezig: alles wat hier de deur uitgaat, krijgt een tweede en soms derde of vierde leven.' ■

Notarissen op afstand

De Vereniging Venduehuis der Notarissen te 's-Gravenhage (circa vijftig leden) heeft geen bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken in het veilinghuis. Wel overleggen de vijf bestuursleden regelmatig met de directie. Zij zijn tevens commissaris van het Venduehuis en vormen de directie van de houdstervennootschap.

De omzet (hamerprijzen) bedroeg in 2017 ruim 7 miljoen euro, exclusief het veilen van onroerend goed. Een flinke financiële buffer is noodzakelijk om slechtere jaren en tegenvallers op te vangen. Ook vergt de van oorsprong vijftiende-eeuwse burgemeesterswoning veel onderhoud. Toch zijn de financiële risico's beperkt, mede gezien de waarde van dit pand.

De structuur van Vendu Notarishuis Rotterdam is vergelijkbaar met het Haagse model.
Het bestuur kiest ervoor geen mededelingen te doen over de omzet en resultaten.

Beslag

De notaris wordt met enige regelmaat geconfronteerd met beslagen. Het kan gaan om beslagen op een te leveren onroerende zaak of om beslag onder de notaris. In deze aflevering van 'Tuchtrecht uitgelicht' worden de gedragsregels op een rij gezet waar de notaris zich bij een beslag volgens de tuchtrechter aan moet houden

TEKST Madeleine Hillen | BEELD Roel Ottow

1 Beslag op de onroerende zaak

De verkoper heeft zich in de meeste gevallen in de koopovereenkomst verplicht te leveren 'vrij van beslagen en inschrijvingen daarvan'. Als de notaris constateert dat er beslag is gelegd op de te leveren onroerende zaak, vloeit uit de opdracht aan de notaris om de levering te verzorgen noodzakelijkerwijs voort dat hij contact opneemt met de beslaglegger. Hij moet dan nagaan onder welke voorwaarden deze bereid is tot doorhaling van het beslag. De notaris handelt niet verwijtbaar als hij niet eerst met de verkoper in overleg treedt. Er bestaat geen voorschrift op grond waarvan de notaris verplicht zou zijn eerst contact op te nemen met de beslagene. Bijzondere omstandigheden, in dit geval: het feit dat het beslag zeven jaar geleden is gelegd, kunnen meebrengen dat het uit oogpunt van dienstverlening beter is als de notaris wel eerst overlegt met de beslagene (Kamer voor het notariaat (KvN) Amsterdam 15 maart 2018, TNORAMS:2018:8).
Ook als een beslag van rechtswege teniet is gegaan, rust op de notaris de verplichting te wijzen op de inschrijving van het beslag en het risico dat doorhaling van het beslag mogelijk lastig kan worden. De notaris behoort zich ervoor in te spannen dat het waardeloze beslag wordt doorgehaald (Kamer van toezicht (KvT) Rotterdam 12 april 2012, TNORKROT:2012:YC0806).

2 Beslag onder de notaris

Een beslag gelegd onder de notaris ter verzekering van een vordering van de beslaglegger op de beslagene treft het *gehele* bedrag dat de notaris voor de beslagene onder zich heeft, ook als het in het beslagverlof genoemde bedrag van die vordering (veel) lager is dan wat de notaris op de derdengeldenrekening heeft staan voor de beslagene. Over de weigering het meerdere uit te betalen aan de beslagene, kan dan ook niet met succes worden geklaagd (KvT Amsterdam 3 december 2009, TNORKAMS:2009:YC0357).

De voorgaande regel (beslag treft het gehele bedrag) houdt verband met de mogelijkheid dat meer beslagen worden gelegd. Bij dergelijk cumulatief beslag is de deurwaarder die het oudste beslag heeft gelegd, bevoegd het gehele bedrag te innen en te verdelen onder de beslagleggers. De notaris die deze regel miskende en het bedrag op zijn derdengeldenrekening ten onrechte had uitgekeerd aan degenen die daar volgens hem recht op hadden, kreeg een waarschuwing (KvT Roermond 16 juni 2006, TNOKROE:2006:YC0040).

Derdenverklaring

De notaris is verantwoordelijk voor de juistheid van de derdenverklaring. Hij moet zich dus verdiepen in de vraag wat hij precies voor de beslagene onder zich heeft. Gaat het om de opbrengst van een verkocht gemeenschapsgoed, dan kan het antwoord op voorgaande vraag afhankelijk zijn van de verdelingsafspraken die tussen de deelgenoten zijn gemaakt of rechterlijke uitspraken over de verdeling (KvT 's-Hertogenbosch 15 april 2013, TNOKSHE:2013:1).
In verband met de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de derdenverklaring, doet de notaris er goed aan gebruik te maken van de termijn die hij volgens artikel 476a lid 1 Rechtsvordering (Rv) heeft om die verklaring af te leggen: vier weken. Eerst na het verstrijken van die termijn, die juist bedoeld is eventueel noodzakelijk onderzoek te verrichten of ontwikkelingen af te wachten, hoeft de notaris te verklaren. Het voorbarig afleggen van een derdenverklaring is klachtwaardig (KvT Leeuwarden 24 oktober 2007, *Notariaat Magazine* 2008/1).
De termijn voor betwisting van de juistheid van de door de notaris afgelegde derdenverklaring is twee maanden, artikel 477a lid 2 Rv. Het tuchtrecht kent echter een eigen vervaltermijn van drie jaren. Een klacht over de juistheid van de door de notaris afgelegde verklaring die binnen die laatste termijn is ingediend, is ontvankelijk. De notaris moet bij het afleggen van die verklaring uitgaan van hetgeen in rechte is komen vast te staan of waarover partijen niet van inzicht verschillen. Hij heeft hierin geen zelfstandig oordeel (KvN Arnhem-Leeuwarden 24 november 2015, TNORARL:2015:45).

3 Zorgplicht tegenover de beslaglegger

De notaris die met de beslaglegger op de onroerende zaak in onderhandeling treedt om te komen tot een opheffing van het beslag, moet met de belangen van die beslaglegger rekening houden. Als een andere crediteur heeft aangekondigd derdenbeslag te zullen leggen onder de notaris, waardoor een getroffen regeling met de beslaglegger op de onroerende zaak niet zal kunnen worden nagekomen, kan de notaris die wetenschap niet negeren. De notaris zal er dan voor moeten zorgen dat alle betrokken partijen met elkaar in overleg treden om tot een voor alle partijen aanvaardbare regeling te komen (KvN Amsterdam 4 september 2014, TNORAMS:2014:33).
Met de belangen van mogelijke toekomstige beslagleggers hoeft de notaris echter geen rekening te houden. Hij mag voldoen aan een verzoek van partijen om een akte eerder dan de afgesproken datum te passeren met het oog op voorkoming van een beslag. Dat de potentiële beslaglegger de Belastingdienst is, maakt dat niet anders (KvN Arnhem-Leeuwarden 13 mei 2015, TNORARL:2016:11).

4 Beslag en geheimhoudingsplicht

Het feit dat er beslag is gelegd, valt in de verhouding tussen beslaglegger en beslagene uiteraard niet onder de geheimhoudingsplicht omdat dat feit volgens de wettelijke regels aan beiden bekend is of behoort te zijn

Dat een beslagexploot nooit op de juiste wijze aan de beslagene is betekend, kan de notaris niet worden aangerekend

(KvT 's-Hertogenbosch 15 april 2013, TNOKSHE:2013:1). Het staat de notaris dan ook vrij contact op te nemen met de beslagene. Ten opzichte van de koper is wel vertrouwelijk dat er derdenbeslag is gelegd onder de notaris op de aan de verkoper toekomende verkoopopbrengst. Dat beslag regardeert de koper immers niet (KvN Den Haag 13 mei 2015, TNORDHA:2015:12).

De notaris onder wie beslag is gelegd, moet net als ieder ander een verklaring afleggen aan de deurwaarder over wat hij onder zich heeft voor de beslagene, zie artikel 476a Rv. Hij schendt door het afleggen van die verklaring niet zijn geheimhoudingsplicht. Onder 'het afleggen van getuigenis' zoals bedoeld in artikel 165 Rv moet niet worden begrepen de enkele mededeling – in het kader van de procedure van het derdenbeslag – of en hoeveel geld de notaris onder zich heeft (Rechtbank Dordrecht 22 januari 1986, RBDOR:1986:AC9193).

De notaris die een akte van levering heeft gepasseerd voor een registergoed waarop een strafrechtelijk beslag rustte, mocht aannemen dat dat feit onder zijn geheimhoudingsplicht viel en dat hij de officier van justitie om die reden niet kon meedelen dat koper en verkoper hem opdracht hadden gegeven ondanks het beslag te leveren (KvT Amsterdam 24 september 2013, TNOKAMS:2013:16).

5 Notaris mag vertrouwen op deurwaarder

De notaris mag ervan uitgaan dat een verkoper op de hoogte is van een beslag op zijn woning. In de eerste plaats omdat een beslag door de deurwaarder aan de beslagene moet worden betekend, maar ook omdat van de beslaglegging uit de Kadastrale recherche door de makelaar zal blijken. Dat een beslagexploot nooit op de juiste wijze aan de beslagene is betekend, is – ook indien juist – een omstandigheid die de notaris niet kan worden aangerekend (KvN 15 maart 2018, TNORAMS:2018:8).

De notaris hoeft niet te controleren of de medewerker van het deurwaarderskantoor die het akkoord voor doorhaling van een beslag heeft gegeven, daartoe bevoegd is. Evenmin hoeft hij de beslaglegger zelf te informeren over het verzoek om tot doorhaling over te gaan omdat de beslaglegger domicilie heeft gekozen ten kantore van de deurwaarder (KvT Amsterdam 9 september 2008, TNORKAMS:2008:YC0076). ■

De AVG komt er aan!

25 mei 2018 – de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) – komt heel snel dichterbij. Technisch gezien is de AVG al bijna twee jaar in werking getreden maar pas vanaf 25 mei moet u voldoen aan alle regels van de AVG en zullen deze ook worden gehandhaafd.

Als u niet voldoet aan de regels, dan kunnen de boete hoog oplopen. Het is daarom zaak om als organisatie goed voorbereid te zijn op de invoering van de AVG. Maar wat zijn belangrijke pijlers van de AVG waar u als kantoor rekening mee moet houden?

Belangrijke pijlers van de AVG

1. Verwerkingsregister
Als organisatie moet u inzichtelijk maken hoe en welke persoonsgegevens uw organisatie verwerkt. Het moet duidelijk zijn welke persoonsgegevens worden gebruikt, met welk doel, waar ze worden opgeslagen en wie er toegang heeft tot die gegevens.

2. Privacy by design & privacy by default
Bij nieuwe producten en diensten moet rekening worden gehouden met privacy by design & privacy by default. Privacy by design houdt in dat bij het ontwerpen van (nieuwe) producten en diensten privacy als uitgangspunt wordt genomen. Privacy by default betekent dat daarbij zo min mogelijk persoonsgegevens worden gevraagd en verwerkt.

3. Verwerkingsovereenkomst
Een belangrijk onderdeel van de AVG is de zogeheten verwerkingsovereenkomst. In de verwerkingsovereenkomst worden afspraken gemaakt tussen de verwerker (softwareleverancier) en de verwerkingsverantwoordelijke (u als notaris) over de verwerking van persoonsgegevens.

4. Informatiebeveiligingsbeleid
In de AVG staat dat u als organisatie een passend gegevensbeschermingsbeleid moet uitvoeren. Dit betekent dat u passende technische en organisatorische maatregelen moet treffen om te waarborgen en aan te kunnen tonen dat de verwerking van persoonsgegevens gebeurt in overeenstemming met de AVG.

Eén belangrijk aspect daarbij is het veilig communiceren met uw cliënten. Het versturen van (concept) akten naar cliënten per email is in het notariaat nog altijd gemeengoed. Met de komst van de AVG (en ook al op dit moment) is het versturen van documenten met persoonsgegevens risicovol. Het overgrote deel van het emailverkeer is namelijk niet veilig. Om u hierbij te helpen heeft Devoon de NEXTportal ontwikkeld. Hiermee kunt u op een veilige en AVG-proof manier communiceren met uw cliënten.

5. Meldplicht Datalekken
Vanaf 25 mei bent u verplicht om alle datalekken te documenteren zodat dit op een later tijdstip inzichtelijk is. Daarnaast is het criterium voor de melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens gewijzigd. Ieder datalek moet worden gemeld, tenzij het niet waarschijnlijk is dat dit een risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van de betrokkene. Tot slot moet een melding aan een betrokkene worden gedaan als het datalek een hoog risico voor de betrokkene inhoudt.

Conclusie – het belang van een goed verhaal

Het lastige van de AVG is dat het een nieuwe wet is waarin veel bepalingen staan die nog niet zijn uitgekristalliseerd. Zo staat nog niet definitief vast dat het notariaat valt onder de uitzonderingsbepaling van art. 17 lid 3 sub b AVG waarin het 'recht op vergetelheid' wordt geregeld en uitgezonderd. Het belangrijkste is dat u als kantoor laat zien dat u er alles aan gedaan heeft om te voldoen aan de eisen die de AVG aan uw kantoor stelt.

De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen die de Autoriteit Persoonsgegevens oproept de nieuwe wet voorlopig niet streng te handhaven en ook de Autoriteit Persoonsgegevens heeft al aangegeven dat zij voornemens zijn om eerst te waarschuwen voordat er een boete wordt uitgedeeld.

Betekent dat dat het spreekwoord 'de soep wordt nooit zo heet gegeten, als zij wordt opgediend' hier van toepassing is? De kans is zeker aanwezig dat in de eerste periode na 25 mei de regels niet strikt worden gehandhaafd. Dit betekent echter niet dat organisaties dan maar niets hoeven te doen en rustig achterover kunnen zitten. Zorg als organisatie dat u kunt laten zien dat u zich heeft ingespannen om aan de nieuwe wetgeving te voldoen, zorg dat u een goed verhaal heeft.

Heeft u nog vragen over dit artikel of wilt u met ons overleggen? Neem dan contact op met mij of met een van mijn collega's.

Gertjan de Gans
Devoon B.V.

T +31 182 39 99 94
E gertjan@devoon.nl
@NEXTassyst

NEXTassyst | Slimme software voor de notariële praktijk

www.devoon.nl

Dienst geweigerd, en dan?

Begin dit jaar hebben wij bezoek gehad van de auditoren Joost Luykx en Hetty van den Berg. Het blijft toch spannend zo'n auditdag. Ik had geen idee wat ik kon verwachten: mannen in zwarte pakken, zwarte zonnebril op en een aktekoffer duiken met een vergrootglas in je dossiers op zoek naar iets om je daarop te pakken (ja, ik kijk te veel Hollywood-films!). Uiteindelijk viel het allemaal reuze mee, waren Joost en Hetty heel vriendelijk en heb ik de audit als nuttig en prettig ervaren. De aanbevelingen en tips die zij ons hebben gegeven, hebben een positieve bijdrage geleverd aan ons kantoor en onze werkwijze. We hebben zelfs een aantal aanbevelingen per direct ingevoerd! Na zo'n dag kijk je kritischer naar je werkwijze en kantoorprocessen.

FRAUDEPREVENTIE

Ook hebben wij, mede naar aanleiding van de audit, extra aandacht besteed aan een actueel onderwerp: fraudepreventie. Ruim vijfhonderd (kandidaat-)notarissen hebben de afgelopen weken de regiobijeenkomsten bezocht over dit onderwerp. Hoe ver moet je gaan met je cliëntenonderzoek? Wanneer weiger je je diensten? Wat voor tool of middel zou je zelf willen om fraudeurs aan te pakken? En hoe zit het met je ministerieplicht? De stellingen die wij hebben besproken tijdens de werkgroepen heb ik ook besproken op kantoor. Het bespreken van dit soort onderwerpen met het KNB-bestuur en (kandidaat-)notarissen van andere kantoren brengt je tot nieuwe inzichten en geeft je een andere kijk op je manier van werken.

ZWARTE LIJST

Tijdens mijn werkgroep werd er voorgesteld om een 'zwarte lijst' te publiceren op ons besloten NotarisNet. Lijkt mij een goed plan! Een fraudeur die bij de ene notaris geweigerd wordt, leert hiervan en probeert het een kantoor verder. Een fraudeur stoot zich niet twee keer aan dezelfde steen en weet waar de notaris op let. Om een voorbeeld uit de praktijk te geven: ik heb onlangs mijn diensten geweigerd (geen fraudekwestie, maar het opstellen van huwelijkse voorwaarden), omdat ik er niet van overtuigd was dat de aanstaande echtgenoten de gevolgen van een dergelijke akte konden overzien. Zeker omdat ze een geestelijke beperking hadden en een derde de instructies gaf. Tot mijn verbazing heb ik vernomen dat de akte alsnog bij een collega is gepasseerd. Deelt de desbetreffende notaris mijn mening niet of waren de cliënten hem te slim af? Of het haalbaar is en of het in strijd is met de privacywetgeving, dat weet ik niet. Met de invoering van de AVG lijkt een dergelijke lijst niet haalbaar te zijn.

Een fraudeur stoot zich niet twee keer aan dezelfde steen en weet waar de notaris op let

EINDSPRINT

Natuurlijk ben ik aangewezen als verantwoordelijke voor de invoering van de AVG binnen ons kantoor. Wat viel dat tegen! Ik was een hele ochtend kwijt met alleen al het lezen van alle informatie hierover. Gelukkig stelt de KNB hulpmiddelen beschikbaar. Na het volgen van de workshop 'Eindsprint Invoering AVG' weet ik hopelijk waar en hoe ik moet beginnen. Ben benieuwd. ■

Kesho Ghisai,

Remmerswaal
Notariskantoor

‘Maatschappelijke betrokkenheid hoort erbij’

En verder

‘De notaris moet bijdragen aan de voorspelbaarheid van het recht voor de burger’

Maarten Meijer is meer dan 25 jaar notaris. Nog steeds met veel genoegen. Ook in zijn diverse nevenfuncties vindt hij voldoening.

TEKST Henriette van Wermeskerken | BEELD Truus van Gog

‘Ons kantoor bestaat sinds 1909 op deze plek aan de Keizersgracht. Sinds 1984 staat het bekend als Mr M.J. Meijer c.s. notarissen, de naam van mijn vader, die hier ook notaris was. Mijn grootvader was notaris in Lekkerkerk. Als mensen het over “notabelen” hebben, bedoelen ze daar altijd ook de notaris mee, maar historisch is dat onjuist. In de negentiende eeuw had je notarissen van zeer gevarieerde sociale afkomst. Tot 1904 was er geen vooropleiding vereist en kon je notaris worden als je staatsexamens haalde. Een manier om de sociale ladder te bestijgen, desnoods nauwelijks opgeleid. Mijn betovergrootvader kwam als Duitse immigrant naar Schiedam, waar een grote Duitse gemeenschap was. De beroemde dichter Haverschmidt, pseudoniem Piet Paaltjens, maakte daar als dominee ook deel van uit. Mijn betovergrootvader, getrouwd met een analfabete vrouw, werkte als knecht in de jeneverindustrie. Zijn zoon, met alleen lagere school, wilde graag notaris worden, maar slaagde niet voor alle examens. Toen is hij makelaar en verzekeringsagent geworden. Twee van zijn zoons, onder wie dus mijn grootvader, lukte het wel.’

VRIENDEN

‘Het notariaat heeft mij altijd geboeid. Je ontmoet een grote variëteit aan mensen en krijgt inzicht in diverse juridische en maatschappelijke problematiek. Ik studeerde in Leiden bij de professoren Van Mourik en Kleijn. Uitstekende hoogleraren en bovendien boeiende persoonlijkheden. Het studentenleven beviel mij zeer. Ik kom nog steeds regelmatig samen met verschillende clubjes uit mijn studietijd. Toen heb ik veel interessante en gezellige mensen ontmoet. Dat is in mijn werkende leven zo gebleven. Het notariaat biedt de kans veel vrienden op te doen. Collega’s natuurlijk, maar je komt ook genoeg cliënten tegen met wie je een leuk contact hebt en eens een biertje drinkt.’

CONGRES

‘Binnen het notariaat heb ik allerlei nevenfuncties gehad, onder meer in de CNUE, de raad van Europese Notarissen waarin alle EU-landen zijn vertegenwoordigd. Ik was zijdelings betrokken bij de totstandkoming van de Europese Erfrechtverordening. Die verordening betekent dat de gewone burger nu kan weten welk recht er op zijn toekomstige nalatenschap van toepassing zal zijn. Dat zorgt voor rechtszekerheid. De notaris moet bijdragen aan de voorspelbaarheid van het recht voor de burger. Dat is, wat mij betreft, de kern van het beroep van notaris. Inmiddels ben ik actief voor de UINL, de *Union Internationale du Notariat*. Vroeger stond daar nog *‘Latin’* achter, hetgeen in de afkorting is gehandhaafd. De UINL is een wereldwijde vereniging voor *civil law notaries*. Er zijn 86 landen lid. In Europa, maar ook in Latijns-Amerika, Afrika en Azië. Elke drie jaar vindt een wereldcongres plaats. Volgend jaar november is dat in Jakarta. Als lid van de *Conseil General*, een soort ledenraad, ben ik betrokken bij de voorbereidingen daarvan. Elk land schrijft een of twee rapporten over de thema’s van het congres. Voor het komende congres zijn dat ‘Geldigheid van notariële principes in de 21e eeuw’, en ‘De notaris en de natuurlijke persoon’. Het UINL heeft na de val van de Berlijnse muur in 1989 een belangrijke rol gespeeld bij het herstel van het *civil law* notariaat in de voormalige communistische landen. Overigens kan iedere (kandidaat-)notaris aan dit congres deelnemen. Ik beveel dit van harte aan.’

BIBLIOTHEEK

‘Behalve nevenfuncties binnen het notariaat heb ik er verschillende in heel andere richtingen. Zo zit ik in het bestuur van de Stichting Vrienden van de Parelduiker, een literair historisch blad dat vier keer per jaar verschijnt. En in het bestuur van de Ritman-bibliotheek. Joost Ritman is een Amsterdamse ondernemer die spiritueel geïnteresseerd is. In ruim een halve eeuw tijd heeft hij een geweldige bibliotheek opgebouwd: de *Bibliotheca Philosophica Hermetica*. De collectie bevat boeken over de Gnostiek, een religie uit de tijd van de oorsprong van het christendom, andere stromingen en ideeën uit die tijd en over het gebied waar filosofie en religie elkaar raken. Dan Brown heeft zich onder andere voor zijn roman *The Lost Symbol* door deze bibliotheek laten inspireren. De bibliotheek verhuist dit jaar naar het Huis met de Hoofden, een monumentaal pand aan de Keizersgracht.’

MAATSCHAPPELIJK

‘Dat iemand een onbetaalde bijdrage levert aan maatschappelijke organisaties heb ik altijd belangrijk gevonden. Voor een notaris, met zijn kennis en bevoegdheden, geldt dat nog sterker. Het hoort bij het ambt, vind ik. Niet alleen goed voor de maatschappij, maar ook voor jezelf als notaris. Het verrijkt en verruimt je blik en daardoor kun je je werk beter doen. Natuurlijk zoek je functies uit die bij je interesses passen. Mijn belangstelling ligt op veel vlakken, maar niet bij iets als sport. Hoewel ik wel graag wandel en verschillende Lange-Afstands-Wandelpaden heb afgelegd. Ik vind die bestuursfuncties erg leuk om te doen. Ieder mens richt zijn leven in zoals hij dat wil. Ik vind het interessant om nieuwe mensen te ontmoeten en ik reis graag. Van nature ben ik opgewekt en van gezeur houd ik niet. Wie boeiende en aardige mensen om zich heen verzamelt, veraangenaamt zijn leven.’ ■

VOC

De VOC slaat op meerdere terreinen haar vleugels uit. Zo is er een nieuwe samenwerking gestart om kennis uit te wisselen met promovendi, wordt actief de dialoog met toezichthouders gezocht en onderzoekt de vereniging of de huidige wet geving ruimte biedt aan een eenvoudige versie van het centraal aandeelhoudersregister (CAHR).

| **TEKST** Peter Steeman

Kennis delen vormt het fundament van de VOC. De nieuwe samenwerking met de stichting Wetenschappelijk Onderzoek Notarieel Ondernemingsrecht (WONO) past naadloos bij die ambitie, legt VOC-voorzitter Laurens Kelterman uit. ‘WONO biedt promovendi op het gebied van notarieel ondernemingsrecht een podium om hun onderzoek te presenteren aan een zaal met geïnteresseerden. Dat zijn onderzoekers, maar ook praktijkjuristen. Het is een initiatief dat heel goed past bij de VOC. Daarom gaan we dergelijke bijeenkomsten sponsoren. Het is voor onze leden heel interessant om te horen met wat voor onderzoek een promovendus bezig is.

‘Alertheid is een voorwaarde, maar net zo essentieel is vertrouwen in elkaar’

Het vergroot hun kennis, maar dat geldt andersom ook. De feedback die de promovendi van VOC-leden krijgen, zorgt ervoor dat het onderzoek naar notarieel ondernemingsrecht praktijkgericht blijft. Wetenschappelijk onderzoek kan heel conceptueel zijn. Een VOC-notaris kijkt juist vanuit de praktijk naar een onderzoek. Als je aan het conceptuele het maakbare verbindt, heb je er meer aan. De samenwerking met WONO geeft ons ook toegang tot een nieuw netwerk van wetenschappers op het gebied van ondernemingsrecht.’

BEL

In het overleg tussen de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie en toezichthouders speelt de VOC een actieve rol. ‘We nemen deel aan gezamenlijke kennisbijeenkomsten met de Belastingdienst, het Bureau Financieel Toezicht, het OM en de FIOD. Onze leden hebben profijt van die dialoog omdat we aan tafel zitten als het gaat over fraudezaken waarbij ondernemingsrecht een rol speelt. Het vergroot ons inzicht in de materie – welke indicatoren spelen een rol bij fraude? –, maar het draagt ook bij aan begrip voor elkaars positie. Hoe ga je om met geheimhoudings- en ministerieplicht? De toezichthouders kijken steeds scherper naar de rol van de notaris in fraudezaken. Vanzelfsprekend moet de toezichthouder de rotte appels aanpakken, maar handhaving is tevens gebaat bij een open dialoog. Het is prettig als een notaris zaken kan voorleggen waar hij twijfels bij heeft zonder dat ze direct in de vorm van een klacht of melding worden gedaan. Omgekeerd is het prettig als een toezichthouder in een vroeger stadium een notaris attendeert op een mogelijke fraude. ‘We zien tachtig bv’s op dat ene adres. Heb je dat onderzocht?’ De bereidheid bij de toezichthouders om een meer informeel contact mogelijk te maken, is er. Ze willen liever dat een notaris eerder aan de bel trekt. Alertheid is een voorwaarde, maar net zo essentieel is vertrouwen in elkaar. Daarvoor zijn deze gesprekken belangrijk.’

BELADEN

Is een centraal aandeelhoudersregister (CAHR) mogelijk binnen de huidige wettelijke kaders? Die vraag wil de VOC onderzoeken. Waarom niet gewoon gewacht tot het CAHR-dossier zijn gang door het parlement heeft afgelegd? ‘Het huidige wetsvoorstel omvat veel meer dan waar de notaris behoefte aan heeft. Het is in eerste instantie niet een register voor notarissen, maar een instrument voor toezichthouders om fraude te signaleren waarvan de notarissen profiteren bij het onderzoek dat zij moeten doen. Dat maakt het tot een politiek beladen onderwerp waarin veel belangen moeten worden afgewogen. Terwijl het voor het notariaat een enorme winst is als er eenvoudig een register komt waarin je al het onderzoek kan doen. We zijn niet van plan een mini-CAHR te bouwen, maar om te onderzoeken wat de praktische mogelijkheden binnen de huidige wetgeving zijn om de notaris te faciliteren. Dus los van alle politiekgevoelige zaken.’ ■

VERENIGINGSNIEUWS

EPN

Lidmaatschap van EPN

Wie aspirant-lid wil worden van EPN dient een geaccrediteerde estate planningsopleiding gevolgd te hebben. Om lid te worden, moet de opleiding EPN Grotius Estate Planning succesvol zijn afgerond. Aspirant-leden dienen binnen vijf jaar het examen afgelegd te hebben om gecertificeerd lid te worden. Het lidmaatschap van EPN geeft diverse voordelen, onder meer het volgen van cursussen tegen sterk gereduceerd tarief, modellen en producten voor uw praktijk, twee keer per jaar de Collegiaal Overleg Estate Planner (COEP) waarin gezamenlijk een praktijkcasus wordt behandeld en 15 procent korting op diverse uitgaven van de Sdu. Hebt u een estate planningsopleiding gevolgd en wilt u kennismaken met EPN door een cursusdag tegen ledentarief bij te wonen? Mail dan naar info@epn-notaris.nl.

STICHTING IT-NOTARIS

Opleidingsdag in teken blockchain, AVG, BIN en NotarisID

De Stichting IT-notaris organiseert op 16 mei 2018 de halfjaarlijkse opleidingsdag. Tijdens deze voor IT-notarissen verplichte dag worden deze keer de volgende onderwerpen besproken. Ten eerste blockchain: een ervaren blockchainspecialist zal vertellen over de mogelijkheden en onmogelijkheden van de blockchain en dan met name voor het notariaat. Ook de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Baseline Informatiebeveiliging Notariaat (BIN) staan op het programma. Actuele onderwerpen die zeker van belang zijn voor het notariaat. Een toelichting zal worden gegeven over de AVG en hoe de BIN kan bijdragen aan compliance. Ten slotte zullen de laatste ontwikkelingen op het gebied van NotarisID worden toegelicht. De opleidingsdag is voor IT-notarissen, maar ook geïnteresseerde (kandidaat-)notarissen zijn welkom. De kosten van de dag zijn 425 euro, exclusief btw. De dag zal centraal in het land worden georganiseerd. Aanmelden kan bij het secretariaat via info@it-notaris.nl.

VASN

Algemene ledenvergadering en cursus 'de stoppende boer'

De VASN combineerde op 10 april de algemene ledenvergadering met de cursus 'de stoppende boer'. Plaats van handeling was Landgoed Heerlijkheid Mariënwaerdt in Beesd. Sprekers van verschillende organisaties gingen in op het onderwerp van de cursus, dat tevens in 2018 hét thema van het jaar voor de VASN is. De opkomst was goed, de leden waren erg enthousiast.

Cursus 'Fosfaatrechten en Huwelijksgoederenrecht'

De actualiteitencursus van de VASN vindt plaats op 7 juni van 9.15 tot 16.15 uur in het Van der Valk Hotel Apeldoorn, Landgoedlaan 26. Rianne Verbakel-Van Bommel van Remie Fiscaal Juridisch Adviesbureau gaat in op de stand van zaken inzake Fosfaatrechten. Lucienne van der Geld van Netwerk Notarissen zal de wijzigingen in het huwelijksgoederenrecht aan de orde stellen.

VMN/VOC

Samen kennis en vaardigheden geschilbeslechting vergroten

VMN en VOC hebben het plan opgevat om een gezamenlijke bijeenkomst te organiseren waarin wordt stilgestaan bij de (on)mogelijkheden van verschillende manieren van geschilbeslechting in de ondernemingsrechtpraktijk. Wat is de plaats van arbitrage, bindend advies en mediation? En welke vaardigheden vraagt dit van de notaris? Naar verwachting zal de bedoelde bijeenkomst plaatsvinden in de eerste helft van november.

VOC

VOC zet zich in voor de kwaliteit van *legal opinions*

Banken, trustmaatschappijen en andere – al dan niet buitenlandse – partijen vragen steeds vaker aan een notaris om verklaringen die het karakter hebben van een *legal opinion*. Daarnaast vragen banken regelmatig om door een notaris of accountant gecertificeerde organogrammen. Naar aanleiding van deze trend doet het bestuur van de VOC een oproep aan haar leden om een werkgroep te vormen die ten doel heeft formats en handleidingen voor dit soort documenten ten behoeve van de leden te ontwikkelen. Geïnteresseerden kunnen zich melden bij de verenigingsmanager van de VOC: j.ouendag@knb.nl.

CURSUSSEN

EPN

ALV en cursusdag huwelijksvermogensrecht
29 mei 2018

EPN/VEAN Congres
20 september 2018

EPN Actualiteitendag
27 november 2018

STICHTING IT-NOTARIS

Opleidingsdag
16 mei 2018

Training startcompetenties
29 mei 2018
Aanmelding kan via de website van IT-notaris of via info@it-notaris.nl.

NRS

Najaarsbijeenkomst
25 september 2018

VMN

Alimentatierekenen voor gevorderden door Split-Online
9 mei 2018
Youmeet te Utrecht

VOC

Algemene ledenvergadering
28 september 2018
Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap te Amsterdam

‘Maak afschermen gegevens snel mogelijk’

NAAM	Anna Berlee
LEEFTIJD	31
GEBOORTEPLAATS	Uden
STUDIE(S)	Bachelor European Law School, Maastricht University Master Nederlands recht, Maastricht University
ONDERZOEK	‘Access to Personal data in Public Land Registers’

Met de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) worden de privacyregels een stuk strenger. In dat licht bezien, is het merkwaardig dat iedereen zomaar vele persoonlijke gegevens kan terugvinden in openbare registers, vindt Anna Berlee. Zij promoveerde onlangs op dit onderwerp aan Maastricht University. Zij vergeleek daarvoor de situatie in Nederland met die in Duitsland en Engeland en Wales. ‘Iemand met minder goede bedoelingen kan in Nederland zomaar bij je op de stoep staan.’

TEKST Martijn Rip | BEELD Truus van Gog

Wat hebt u onderzocht?
‘Ik heb gekeken naar de toegang tot openbare registers voor registergoederen. Hoe staat de openbaarheid van een register in verhouding tot de privacy van de geregistreerden? Er staan namelijk veel persoonsgegevens in de registers. De vraag is: moet iedereen daar in alle gevallen toegang tot krijgen? De openbaarheid van de registers is sinds dit in het Burgerlijk Wetboek van 1838 is vastgelegd niet wezenlijk veranderd, maar sindsdien zijn er veel technische ontwikkelingen geweest. Vroeger moest iemand veel moeite doen om informatie te verkrijgen, nu kan dat via internet binnen een paar minuten. In bijvoorbeeld een transportakte wordt onder meer de volledige naam, het documentnummer van het paspoort, de geboorteplaats en het huidige adres vermeld. Maar ook of iemand is getrouwd onder voorwaarden of niet. Al die informatie is te herleiden tot een individu en iedereen kan daarbij. Naar mijn mening schiet de openbaarheid daarmee haar doel voorbij en het is in strijd met de privacyregelgeving.’

Wat was de aanleiding voor uw onderzoek?
‘Aanvankelijk wilde ik het publiciteitsbeginsel in verschillende landen onderzoeken. Daarbij kwam ik erachter dat er een enorm verschil zit tussen Duitsland en Nederland. Hier is alles op te vragen, terwijl in Duitsland je eerst moet aantonen dat je een gerechtvaardigd belang hebt om de informatie te verkrijgen. Dat is historisch zo gegroeid. Gaandeweg ben ik me steeds meer gaan interesseren hoe het zit met de privacybescherming en heb ik mijn onderzoek daarop gericht.’

> *De stichting moet onafhankelijk zijn van de vennootschap*

Wat zijn de conclusies van het onderzoek?
‘Ik heb gekeken naar het publiciteitsbeginsel bij het goederenrecht. Daaruit blijkt dat dit publiciteitsbeginsel geen absoluut recht is, het is niet onbegrensd. Niet alle informatie hoeft altijd openbaar te zijn, alleen zaken die voor een transactie relevant zijn. Daarom is mijn tweede conclusie ook dat een onbegrensde toegang ongerechtvaardigd en zelfs disproportioneel is. Bovendien is er nog altijd geen juridische mogelijkheid om gegevens af te schermen. Dit moet wettelijk worden geregeld. Sinds de inwerkingtreding van de Wet bescherming persoonsgegevens in 2001 wachten we daar op. Ik stel zelf voor om een soortgelijke test als in Duitsland in te voeren. Waarom wil iemand toegang tot de gegevens? Weeg af of iemands belang het rechtvaardigt om de gegevens te verstrekken. Een koper moet bijvoorbeeld kunnen achterhalen of de verkoper wel de rechthebbende is, maar een willekeurige derde hoeft niet te weten wat mijn paspoortnummer is.’

Wat kunnen notarissen met het onderzoek?
‘Zij kunnen er kennis van nemen dat alle informatie openbaar is. Sommige notarissen die ik hierover sprak waren daar verbaasd over. Als ze zich van dat feit bewust zijn, kunnen ze informatie die niet per se in de akte hoeft ook weglaten. In de jaren negentig van de vorige eeuw was er, naar aanleiding van klachten uit het notariaat, ook een wetswijziging waarna minder persoonsgegevens in de akten moesten worden opgenomen. Het zogenoemde ‘vieze mannetjes’-artikel. Daardoor hoefden medewerkers van de notaris, die als gemachtigde optraden, niet langer met hun eigen volledige NAW-gegevens in de akten worden opgenomen.’

Gaat u nog verder met het onderzoek?
‘Ik hoop dat er discussie over dit onderwerp komt en dat er mogelijkheden komen om het afschermen van gegevens mogelijk te maken. Zelf wil ik het onderzoek breder trekken, want er zijn nog veel meer openbare registers. Denk aan insolventieregisters, handelsregisters en faillissementsregisters. Ook een empirisch onderzoek, in hoeveel gevallen het gemakkelijk vinden van de gegevens schadelijke gevolgen had voor mensen, zou goed zijn. Ik heb zelf alleen vergelijkend onderzoek gedaan.’ ■

Nooit meer zoals vroeger

Medio april kopte *NRC Handelsblad* de voorspelling van het Internationaal Monetair Fonds: 'IMF: nooit meer groei zoals vroeger'. Volgens het IMF zal de welvaartsgroei in de westerse landen per hoofd van de bevolking nooit meer zo hoog zijn als vóór de financiële crisis in 2008 normaal was. Ondanks de gunstige vooruitzichten op korte termijn mogen we ons van het IMF niet rijk rekenen.

HUIZENMARKT

Een van de aanjagers van onze economie is de aangetrokken huizenmarkt. In korte tijd is de gemiddelde huizenprijs hersteld van de daling vanaf 2008. Ondanks de aangescherpte fiscale regelgeving heeft de lage rente veel mensen richting de koopmarkt gezogen. Niet alleen starters zagen het weer zitten, maar in alle lagen van de bevolking was het animo om een nieuwe woning te kopen groot. De stilstand van de markt werd in rap tempo ongedaan gemaakt. Het aantal transacties is de afgelopen drie jaar dan ook fors toegenomen. Het notariaat in Nederland lift mee op deze ontwikkelingen. Na een aantal slechte jaren laten de cijfers van de branche-accountants nu weer opwaartse lijnen zien. Daar waar de focus van een hoop kantoren zich in de crisisjaren had verlegd naar andere rechtsgebieden verdienen we nu weer een goede boterham aan het onroerend goed. Dat heeft uiteraard ook een keerzijde. We zijn weer meer afhankelijk van een marktsegment waarvan het kompas vrij snel kan omslaan. De stevige prijsstijging van de afgelopen jaren vertaalt zich nu al in een dalende trend van het aantal transacties. Ons belang is natuurlijk dat die ontwikkeling zich vooral geleidelijk voltrekt. Een herhaling van tien jaar geleden, toen de zeepbel plotseling uit elkaar spatte, is ook voor het notariaat geen aantrekkelijk scenario.

TECHNOLOGIE

Een blik op de toekomst kan ook nog uit een andere invalshoek, namelijk die van de technologische ontwikkelingen. Ook in de wereld van juridische professionals wordt geëxperimenteerd met smart contracts, blockchain en digitale identiteiten. Of we het leuk vinden of niet, ook het notariaat krijgt hier vol mee te maken. Mijn suggestie is dit wél leuk te vinden en de aanstaande veranderingen te zien als kans in plaats van bedreiging. Daar waar bij de HEMA notarisservice nog een externe partij belanghebbende leek, zien we gelukkig dat er uit allerlei hoeken van het notariaat zelf gelijksoortige initiatieven zijn ontwikkeld. Van notarissen voor notarissen, zodat derden niet onnodig een stukje van de kostprijs bepalen. Het doel van onze dienstverlening zal immers zijn dat de notaris de burger centraal stelt en op een zo efficiënt mogelijke wijze de weg wijst.

VOORLICHTING

Het staat vast dat de meeste contracten en akten in de nabije toekomst volledig digitaal tot stand komen, met de onwetende burger aan het stuur. Natuurlijk weten de meeste burgers veel meer dan vroeger en zijn sommigen in staat zichzelf een heel eind voor te lichten. Maar de wereld wordt steeds gecompliceerder, de regelgeving steeds complexer. Het overgrote deel van de burgers zal daarom behoefte blijven houden aan hulp en bijstand. De toegevoegde waarde van de notaris is ook straks de burgers in duidelijke taal door het oerwoud van regels en mogelijkheden te gidsen, zodat zij in staat zijn een bewuste keuze te maken.

GIDSFUNCTIE

Als transacties straks in de blockchain geregistreerd gaan worden, is het zaak dat de notaris een gidsfunctie blijft vervullen aan de poort van die blockchain. Wie krijgt daarin toegang? Wie is *legally fit* om deel te nemen? Wie is wilsbekwaam of juist niet? Wie doet onderzoek naar de ware intenties van de deelnemende burger? De notaris kan ook bij de digitale manier van vastleggen een zeer waardevolle rol spelen. Voor de overheid betekent deze vorm van preventieve rechtsbescherming van de burger bovendien een ontlasting van de steeds verder in de werkdruk vastlopende rechterlijke macht. De KNB heeft de taak de beroepsgroep klaar te stomen voor de toekomst, dus innovatie te stimuleren en zelfs initiatieven daarvoor te nemen. De notaris doet er goed aan die nieuwe technologie nu al te omarmen en daar waar mogelijk in te zetten in zijn eigen praktijk. Tijd om om te schakelen. Werk aan de winkel! ■

Nick van Buitenen | **VOORZITTER KNB**

Kamervragen Uitvoeringswet AVG beantwoord

Ook het midden- en kleinbedrijf moet op 25 mei 2018 voldoen aan de regels van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat blijkt uit antwoorden op vragen van de Eerste en Tweede Kamer over de uitvoeringswet van de AVG. Hieruit blijkt ook dat de geheimhoudingsplicht van de notaris vóór het inzagerecht van betrokkenen gaat.

Minister Sander Dekker heeft op 18 april vragen van de Eerste Kamer beantwoord. Deze gaan onder meer over de positie van het midden- en kleinbedrijf. Bij de behandeling van de uitvoeringswet in de Tweede Kamer is daarover bij een amendement artikel 2a toegevoegd. In dit artikel is bepaald dat de Autoriteit Persoonsgegevens bij de toepassing van de AVG de specifieke behoeften van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in aanmerking moet nemen. De minister geeft aan dat de Autoriteit Persoonsgegevens daarbij rekening houdt met de omvang van een onderneming. Van grotere ondernemingen mag worden verwacht dat zij beschikken over meer middelen dan kleinere ondernemingen. Van een verwerkingsverantwoordelijke wordt daarnaast meer verwacht naarmate de verwerkingen waarvoor hij verantwoordelijk is meer risico's voor betrokkenen met zich meebrengen, ongeacht de grootte van de organisatie. Alle verwerkingsverantwoordelijken – ook die van het midden- en kleinbedrijf – zijn gehouden om op 25 mei de eisen van de AVG na te leven, aldus de minister. Dat geldt dus ook voor notariskantoren.

GEHEIMHOUDING NOTARIS

De KNB heeft tijdens de behandeling van de uitvoeringswet in de Tweede Kamer onder de aandacht gebracht dat de positie van de notaris soms wrikt met de regels van de AVG. Leden van de SGP-fractie hebben hierover vragen gesteld. Uit het antwoord op deze vragen blijkt dat sommige rechten van betrokkenen kunnen worden beperkt door de Wet op het notarisambt. De wettelijke geheimhoudingsplicht van de notaris kan worden gekwalificeerd als een noodzakelijke en evenredige maatregel ter waarborging van belangrijke doelstellingen van algemeen belang van een lidstaat en gaat dus vóór het inzagerecht van betrokkenen.

Nadere informatie: KNB, Jolanda Storm, AVG@knb.nl, 070 3307215

Nieuw CDR-proces

Na een geslaagde pilot met meer dan zestig notariskantoren is vanaf 16 april 2018 het CDR-proces voor alle notariskantoren aangepast. Vanaf deze datum ontvangen alle kantoren automatisch overlijdensmeldingen van testateurs van wie een testament moet worden geregistreerd. Daarnaast is het registratieproces van testamenten verbeterd en kan van akten die bij Doc-Direkt in Winschoten worden bewaard eenvoudig een digitale kopie worden opgevraagd. Vanaf juni 2018 komt daar nog de mogelijkheid bij om bijlagen bij notariële akten digitaal aan de Belastingdienst te versturen.

Nadere informatie: KNB, Jolanda Storm, belastingdienst@knb.nl, 070 3307215

Wetsvoorstel kwaliteitsfonds aangenomen door Tweede Kamer

Het wetsvoorstel waarmee een kwaliteitsfonds voor het notariaat wordt opgericht is op donderdag 12 april door de Tweede Kamer aangenomen. De KNB hoopt dat het fonds per 1 juli van start kan gaan, maar dat hangt af van de snelheid waarmee de Eerste Kamer het wetsvoorstel behandelt. De kosten voor tuchtrecht en toezicht worden sinds 1 januari dit jaar in rekening gebracht bij de beroepsgroep. Verder wordt het notariaat met enige regelmaat geconfronteerd met kantoren waar problemen zijn. Zowel de kosten voor tuchtrecht en toezicht als de kosten gemoeid met deze kantoren kunnen worden voldaan uit het kwaliteitsfonds. Het bestuur van de KNB is van plan om het fonds te vullen met een heffing op elke akte. Notarissen zouden deze heffing, naar verwachting ongeveer 10 euro, in rekening moeten brengen bij hun cliënten.

Nadere informatie: KNB, Willem Geselschap, w.geselschap@knb.nl, 070 3307133

SPN zoekt nieuw bestuurslid

Stichting Pensioenfonds Notariaat (SPN) zoekt een nieuw bestuurslid (notaris). Het bestuur is verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de pensioenregelingen, waaronder valt inzicht hebben in het financiële en beleggingsbeleid, het zorgvuldige beheer van het pensioenfonds, de administratieve uitvoering van de regelingen en een goede communicatie richting de belanghebbenden.

Het bestuur bestaat uit acht leden en vergadert maandelijks. De zittingstermijn is vier jaar, met de mogelijkheid tot tweemaal een herbenoeming. Leden van het bestuur ontvangen een vergoeding op basis van het vastgestelde vergoedingenreglement. De vereisten en competenties van het bestuurslid staan beschreven in het functieprofiel (zie pensioenfondsnotariaat.nl).

INLICHTINGEN
Hebt u belangstelling voor deze functie? Neem dan contact op met Hans Kuijpers, telefoon 070 3307163.

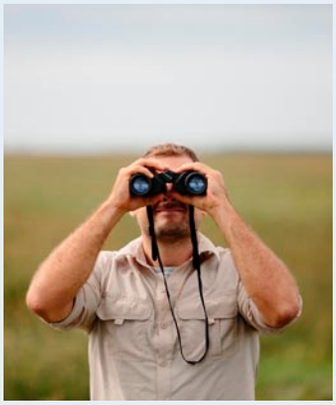

KNB Cursusagenda

15 mei 2018
De rol van de arts en notaris bij de totstandkoming van wilsverklaringen
KNMG heeft in samenwerking met KNB inhoudelijke en procesafspraken over de schriftelijke wilsverklaring gemaakt. Doel van deze bijeenkomst is het gesprek aangaan met deelnemende artsen en notarissen over de rolverdeling en verantwoordelijkheden om te komen tot goede – en zo nodig – uitvoerbare wilsverklaringen.

24 mei 2018
Omzetbelasting onroerende zaken
In deze cursus wordt het onderwerp Omzetbelasting onroerend goed behandeld aan de hand van de wet en praktijkvoorbeelden. Ook zal het vinden van het antwoord op een aantal praktijkvoorbeelden aan de hand van het online programma Omzetbelasting Onroerende Zaken worden gedemonstreerd.

28 mei 2018
Vereffening van nalatenschappen (nieuwe opzet)
De wettelijke vereffening roept vele vragen op in de boedelpraktijk. Deze cursus gaat in op de problemen die de formele vereffeningsprocedure kent en komt met praktische antwoorden. Na het volgen van de cursus kunt u omgaan met de 'lichte' en de 'zware' vereffening in de notariële praktijk, kent u de uitzonderingen en de valkuilen van deze formele procedure en weet u de rol van de diverse actoren (erfgenamen, schuldeisers, kantonrechter, notaris).

3 juli 2018
ALV & Jubileumevent en KNB/WPNR congres
Na afloop van de ALV vindt in het kader van het 175-jarig bestaan van de KNB een Jubileumevent plaats. Daar vieren we het verleden, heden en de toekomst van het notariële vak. Onder meer de minister voor Rechtsbescherming, Sander Dekker, is gevraagd hier een bijdrage aan te leveren. In de middag is het wetenschappelijke congres met als thema 'Financiële zorgplicht van de notaris'.

25 september 2018
Tweetrapstestament en tweetrapsafwikkeling
Modellen zullen de leidraad vormen van deze erfrechtelijke cursusdag: van tweetrapslegaat tot derde trap. Ook aan de tweetraps-(papieren)schenking zal aandacht worden besteed. Niet alleen de fiscale kwesties zullen aan bod komen, maar ook alle civielrechtelijke- en formuleringsvraagstukken.

De volgende managementcursussen worden op verschillende data en locaties aangeboden.

Financieel management, winst en efficiencyverbetering
Het financieel gezond houden van de eigen praktijk en het notariskantoor is een belangrijke uitdaging voor veel notarissen. In deze training raakt u vertrouwd met financiële begrippen en methoden die u nodig hebt om uw praktijk of afdeling goed te kunnen runnen. Aan de orde komen kostprijs- en tariefberekening, uren schrijven, balans lezen, liquiditeitsplanning, liquiditeitsbeheer, het maken van een goede prognose en begroting en het opstellen van een goed ondernemingsplan.

Leidinggeven aan professionals
Deze training is bestemd voor de notaris die als leidinggevende (kandidaat-)notarissen of klerken begeleidt. U leert hoe u uw rol als leidinggevende succesvol in kunt vullen en u verdiept uw coaching- en begeleidingsvaardigheden. In deze training staan de benodigde competenties van de (kandidaat-)notaris centraal. U leert hoe u als leidinggevende deze competenties kunt ontwikkelen bij degenen die u aanstuurt.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursusaanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125/121, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Over KNB en opleidingen.

CCV plaatst kanttekeningen bij wetsvoorstel bestuurlijk verbod rechtspersonen

Bij een verbod van een rechtspersoon mag de rechtsbescherming niet in het gedrang komen. Dit zegt de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht (GCV), die naar het voorstel voor de Wet bestuurlijk verbod rechtspersonen heeft gekeken.

De huidige wettelijke mogelijkheden om tot een verbod van rechtspersonen te komen, blijken ontoereikend. Dit is de opvatting van de initiatiefnemers van het consultatievoorstel Wet bestuurlijk verbod rechtspersonen. Het consultatievoorstel voorziet in de mogelijkheid om een rechtspersoon bij beschikking te verbieden en te ontbinden indien zijn werkzaamheid in strijd is met de openbare orde. De initiatiefnemers hebben met name zogenoemde *Outlaw Motorcycles Gangs* (OMG's) op het oog. De GCV benadrukt in haar advies dat bij de beoordeling van het consultatievoorstel niet alleen aan de toepassing op OMG's moet worden gedacht, maar ook aan andere rechtspersonen.

VOLDOENDE RECHTSBESCHERMING

De GCV vindt het van belang dat de mogelijkheid om een rechtspersoon te verbieden op een zodanige wijze wordt vastgelegd dat daartegen in beginsel voor alle rechtspersonen voldoende rechtsbescherming openstaat. In dat kader plaatst de GCV een aantal kanttekeningen bij het voorstel. De GCV staat afwijzend tegenover het toekennen van een nieuwe vergaande bevoegdheid tot verbodenverklaring aan de minister die ten koste gaat van de huidige voor rechtspersonen met waarborgen omklede rechtsgang. De nieuwe mogelijkheid wordt bovendien bij een politiek orgaan gelegd. Dit roept de zorg op dat in de toekomst 'de waan van de dag' bij de besluitvorming een grotere rol kan krijgen dan een rechtstatelijke afweging van de betrokken belangen en grondrechten.

Nadere informatie: KNB, Corrie Heck, c.heck@knb.nl, 070 33078158

Belastingdienst informeert over vertraging schenkbelasting

De Belastingdienst heeft de KNB geïnformeerd over de vertraging van de aanslagoplegging schenkbelasting. Burgers die aangifte schenkbelasting hebben gedaan van een schenking in 2017 krijgen hierover een brief van de Belastingdienst. In deze brief biedt de Belastingdienst haar excuses aan voor de vertraging. Het lukt de Belastingdienst niet om binnen de gebruikelijke termijn een definitieve aanslag schenkbelasting te sturen door vertraging van de bouw van een nieuw ICT-systeem. De Belastingdienst probeert zo snel mogelijk de burgers die aangifte hebben gedaan van een schenking in 2017 een brief te sturen over deze vertraging. In deze brief staat wanneer de Belastingdienst de definitieve aanslag oplegt. Als de begiftigde in zijn aangifte om een vrijstelling voor de eigen woning heeft gevraagd, ontvangt hij uiterlijk in 2021 de definitieve aanslag. Heeft hij geen vrijstelling voor de eigen woning gevraagd? Dan krijgt hij de definitieve aanslag eind 2019.

Nadere informatie: KNB, Jacco Sjerps, j.sjerps@knb.nl, 070 3307226

Nieuwe leden werknemerscommissie PensioenKamer gezocht

De PensioenKamer is per direct op zoek naar twee leden voor de werknemerscommissie. Als lid van de PensioenKamer volgt u actuele ontwikkelingen op pensioenterrein en vertaalt u dit in consequenties voor de pensioenregeling(en).

De Werknemerscommissie PensioenKamer stelt vast en wijzigt samen met de Werkgeverscommissie PensioenKamer de pensioenregeling voor toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen. De commissie bestaat uit ten minste vier en ten hoogste zes leden. Leden voor de werknemerscommissie moeten werknemer zijn (toegevoegd notaris of kandidaat-notaris). De werkbelasting bedraagt enkele dagen per kwartaal. De benoemingstermijn is maximaal drie keer drie jaar. Leden van de PensioenKamer ontvangen een vergoeding voor hun werkzaamheden die aansluit op de geldende declaratieafspraken van de KNB.

COMPETENTIEPROFIEL

- Basiskennis op pensioengebied vereist, of bereid binnen drie maanden een basiscursus hierover te volgen;
- Betrokkenheid bij de beroepsgroep;
- Helikopterview en goede oordeelsvorming;
- Onderhandelingsvaardig;
- Overtuigingskracht;
- Omgevingsbewustzijn.

INLICHTINGEN

Meer informatie over de functie vindt u op NotarisNet. Kandidaten met belangstelling voor deze functie kunnen contact opnemen met Hans Kuijpers, telefoon 070 3307163.

Een stukje geschiedenis

Notaris in de politiek

Notarissen behoorden in de negentiende eeuw tot de elite. Daarom was het voor hen gemakkelijker dan nu om tot in de hoogste regionen van de politiek door te dringen. Ze waren vaak notaris én politicus tegelijk. In de twintigste eeuw was dat al snel niet meer te combineren. Tegenwoordig zijn er nauwelijks politici met een verleden in het notariaat te vinden.

TEKST Martijn Rip | **BEELD** Spaarnestad

Samuel Anthony de Moraaz (1795-1863) was bijna veertig jaar notaris in Alkmaar. Het notarisambt weerhield hem er niet van om zich ook met de politiek te bemoeien. Ten tijde van het eerste kabinet van Thorbecke, 1849 tot 1853, nam De Moraaz plaats in de Tweede Kamer namens het kiesdistrict Alkmaar. De leden werden in die tijd namelijk nog per district verkozen: pas in 1918 werd overgestapt op evenredige vertegenwoordiging. In de Kamer hield de liberale notaris zich voornamelijk bezig met Buitenlandse Zaken en Justitie.
De Moraaz was in de negentiende eeuw geen uitzondering: vele parlementsleden combineerden hun politieke werk met hun gewone werk. Zo kon De Moraaz in de wandelgangen van de Tweede Kamer onder meer Johannes Franciscus van der Heijde (1796-1854) tegenkomen: notaris te Eindhoven en net als zijn collega liberaal.

KINDERWETJE

Sam van Houten (1837-1930) volgde de cursussen voor het Staatsexamen – destijds de manier om notaris te worden. Hij koos er echter voor om advocaat te worden en zou het later in zijn carrière schoppen tot minister van Binnenlandse Zaken (1894-1897). Eerder al, in 1874, had hij als Tweede Kamerlid een nieuwe wet door het parlement gekregen die fabrieksarbeid voor kinderen onder de twaalf jaar verbood: het kinderwetje van Van Houten.
Net als Van Houten volgde ook Sjoerd Anne Vening Meinesz (1833-1909) cursussen voor het Staatsexamen. Hij werd echter redacteur – en later hoofdredacteur – van het *Algemeen Handelsblad*. Om zich vervolgens op een carrière in de politiek te werpen. Via de gemeenteraad van Amsterdam, de Provinciale Staten en de Tweede Kamer wist hij in 1881 het burgemeesterschap van Rotterdam te verwerven. Tien jaar later stapte hij over naar een andere stad: Amsterdam.

ELITE

In de negentiende eeuw mochten alleen mannen die een minimaal bedrag aan belastingen betaalden, stemmen. En alleen de elite – waar de notaris deel van uitmaakte – stelde zich verkiesbaar. Dat veranderde al een beetje in 1887, toen de Kieswet werd verruimd, en al helemaal in 1918. Dat jaar waren de eerste verkiezingen met algemeen kiesrecht.

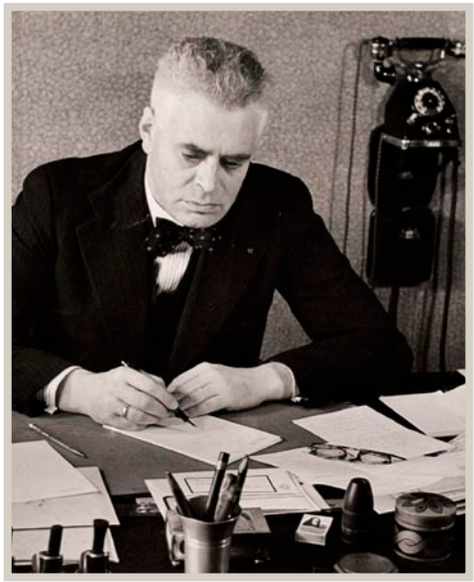

Pieter Jacobus Oud

Alle mannen van 24 jaar en ouder mochten stemmen. Vier jaar later mochten ook vrouwen stemmen.
Behalve dat ze veel meer concurrentie in de politiek hadden gekregen, lieten de werkzaamheden van de notaris het ook steeds minder toe om het notariaat met de politieke ambities te combineren. Het notarisambt – of alleen de opleiding – was later vooral een opstapje richting de politiek. Die route koos bijvoorbeeld Pieter Jacobus Oud (1886-1968). Hij was van 1907 tot 1909 kandidaat-notaris, waarna hij in 1917 voor het eerst plaatsnam in de Tweede Kamer. Vervolgens werd hij in 1933 minister van Financiën. Vanaf 1938 tot en met 1952 was hij burgemeester van Rotterdam – met uitzondering van de laatste oorlogsjaren – waarna hij van 1948 tot 1963 weer Tweede Kamerlid werd.

SCHONEWILLE

Na de Tweede Wereldoorlog zijn er op landelijk niveau nog enkele (kandidaat-)notarissen actief geweest in de politiek. Van 1956 tot 1967 zat oud-notaris Thieleman Versteeg (1906-1975) in de Tweede Kamer en van 1967 tot 1977 zaten er twee voormalig kandidaat-notarissen, Sef Imkamp (1925-2013) en Ko Wierenga (1933-2013), in diezelfde kamer. Nadien wist alleen oud-notaris Fred Schonewille in 2002 namens de LPF de Tweede Kamer te bereiken. Fred Teeven, voormalig staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, was nooit kandidaat-notaris, maar studeerde wel ooit notarieel recht. ■

JUBILEUMPROGRAMMA

Onder het motto 'Notaris, met recht het mooiste beroep!' worden dit jaar tal van bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd. Het voorlopige programma ziet er als volgt uit:

3 juli	ALV + Jubileumevent (ochtend)
	KNB/*WPNR*-congres (middag)
7 en 14 september	Studentenchallenge
18-22 september	50+Beurs
5 oktober	Jaarcongres met feest
	Presentatie Jubileumboek
3 november	Publieksactie 'Uit & thuis bij de notaris'
8 november	Kandidatensymposium
19 november	Oud-notarissendag

Houd de website 175jaarknb.nl in de gaten voor nieuws, acties en de actuele stand van zaken. Ideeën of meedenken? Mail naar jubileum@knb.nl.

MIJNHEER
IK BEN TE OUD OM NOG OP ZO'N MANIER VOOR DE GEK TE WORDEN GEHOUDEN
NOTARIS, HET SPIJT MIJ TEN ZEERSTE, DAT IK DIE INDRUK BIJ U HEB OPGEWEKT. IK VERZOEK U ZICH TERSTOND ...
... VAN DE ERNST MIJNER BEDOELINGEN TE WILLEN OVERTUIGEN!

wordt vervolgd

Panama Papers: notaris erkent te weinig awareness *en te grote klantintimiteit*

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

In juni 2014 richt mevrouw A als enige aandeelhouder en bestuurder de besloten vennootschap X BV op, gevestigd op haar privéadres. Mevrouw A is werknemer van het Nederlandse trustkantoor T. Kandidaat-notaris KN passeert de akte van oprichting in de waarneming van notaris N. Het geplaatst kapitaal van 100 euro is, in tegenstelling tot wat de statuten bepalen, schuldig gebleven.
In maart 2015 mailt de heer B, partner van T, onder andere aan KN:
'(..) As soon as you have received the final OK from E please transfer all the shares in X BV currently being held by A to Mr. F. The purchase price will be USD 2,000.'
De heer F is partner bij een trustkantoor in Panama (TP).
Begin april 2015 bericht TP aan B: 'Correct, is a go!!!' B stuurt dit bericht van TP zonder commentaar door aan de KN. De daaraan voorafgaande e-mails (de e-mailstring) waren bijgevoegd en gingen onder meer over *'today's telephone conversation regarding the possibility of using a Dutch entity to sign "a promise to buy" agreement for a property in Ecuador.'* Daaruit wordt duidelijk dat het niet de bedoeling was om de afspraken geheel na te komen en dat er middels X BV 2 miljoen dollar via een bankrekening in Slowakije naar Ecuador zou worden weggesluisd.
In de vroege ochtend van 1 april 2015 ziet KN de e-mail van B en stelt zij stukken op voor een directiewisseling bij X en de aandelenoverdracht, die zij aan B mailt. B reageert en voegt bijlagen toe (powerpointslides) met een stappenplan van de gehele transactie. Op 9 april 2015 passeert N de akten.
Op 6 en 7 april 2016 verschijnen er in de media berichten over onthullingen in de Panama Papers dat het kantoor van N en KN had meegewerkt aan dubieuze financiële constructies. N neemt direct contact op met het Bureau Financieel Toezicht (BFT) en vraagt hen onderzoek te verrichten binnen de afdeling notariaat van het kantoor. N legt zijn functie als bestuursvoorzitter van het kantoor neer. Tevens doen N en KN melding van een ongebruikelijke transactie in de zin van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).

De klacht

In het dossier X BV is door gebruikmaking van een stroman-/schijnconstructie (mogelijk) sprake van een dubieuze financiële constructie. De klacht van het BFT betreft de schending van de onderzoeksplicht, overtreding van het verscherpt cliëntenonderzoek, overtreding van de meldplicht, schending van de weigeringsplicht en de plicht tot het beëindigen van een zakelijke transactie.
Het aandelenkapitaal is niet volgestort. Er is geen informatie over prijsstelling en er is geen onderbouwing van de 'valuta *switch*' van dollar naar euro. Er blijkt niet van enige inventarisatie en beoordeling van het risico van het gebruik van de plankvennootschap in dit met spoed af te handelen dossier. Er is op voorhand al het voornemen om de transactie niet te laten doorgaan met daardoor een tevoren kenbaar verlies van 1,9 miljoen dollar.

Het oordeel

Gelet op het feit dat KN sinds 1 maart 2003 als zodanig werkzaam was, is de kamer van oordeel dat zij als dermate ervaren moet worden aangemerkt dat zij volledig tuchtrechtelijk verantwoordelijk is voor haar handelwijze.
Bij gerede twijfel aan de goede bedoelingen van zijn cliënt is een notaris verplicht zijn diensten te weigeren, althans dient hij zich eerst door nader onderzoek te overtuigen van het geoorloofde karakter daarvan.
Bij een vermoeden van witwassen of financieren van terrorisme moet een notaris bovendien een verscherpt cliëntenonderzoek verrichten als een zakelijke relatie of transactie naar haar aard of in verband met de staat waar de cliënt woonachtig of gevestigd is of zijn zetel heeft, een hoger risico op witwassen of financieren van terrorisme met zich brengt. Ook dient een notaris een verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transactie onverwijld te melden aan de Financiële Intelligence Unit en is het verboden een zakelijke relatie aan te gaan met of een transactie uit te voeren zo lang het (verscherpt) cliëntenonderzoek nog niet is afgerond. Voor een dergelijke transactie is een direct of causaal verband tussen de ongebruikelijke transactie en de werkzaamheden van de notaris geen vereiste. De meldingsplicht kan ook van toepassing zijn als de dienstverlening op zichzelf geen ongebruikelijk karakter heeft en geen rol speelt bij het faciliteren van witwassen.
Een notaris moet alert zijn op de vraag of zich in een dossier risico-indicatoren voordoen, zoals (onder meer) omschreven in de 'Specifieke leidraad naleving WWFT voor notarissen' van het BFT van 15 juli 2014. In deze leidraad wordt erop gewezen dat witwassen zich onder meer kan voordoen door het 'gebruik maken van buitenlandse (offshore) vennootschappen, trusts of internationale complexe structuren waardoor de *"paper trail"* wordt doorbroken en de herkomst en/of de uiteindelijke belanghebbende niet meer te achterhalen is'.

KN verklaart dat zij de berichten in de e-mailstring heeft beschouwd als een herinnering van B dat er een 'go' was, waardoor zij zo snel mogelijk aan de slag zou gaan, maar geen acht heeft geslagen op de inhoud van de e-mails en de powerpointslides, die een schematische weergave bevatten van de onderlinge relatie tussen de diverse betrokken ondernemingen. N en KN hebben erkend dat die e-mail cruciale informatie over de beoogde transactie bevatte. De daarin vervatte informatie zou destijds voor hen zonder meer aanleiding hebben gevormd om nader onderzoek te verrichten, bijvoorbeeld naar de vraag wie de UBO (*ultimate beneficial owner*) was, naar de voorgenomen transactie met de andere entiteiten en naar de geldstromen en de genoemde bedragen.
N erkent dat hij (mede)verantwoordelijk is voor de gang van zaken en dat het kantoorbeleid niet afdoende was sinds de reikwijdte van de Wwft per 1 januari 2013 was uitgebreid. Volgens de notaris verliep het verifiëren en identificeren naar behoren, maar behoefden het monitoren van transacties en het signaleren van gevaargebieden verbetering. De *awareness* op dit gebied was destijds niet voldoende en de risico's van een te grote klantintimiteit hadden beter onderkend moeten worden. Zo is (achteraf bezien ten onrechte) vertrouwen gehecht aan het feit dat T een bij het kantoor goed bekend trustkantoor

was, dat de Wwft ook gold voor de aan T verbonden fiscalisten en dat T onder toezicht van De Nederlandsche Bank stond. Gelet op de belangrijke positie van de notaris in het rechtsverkeer, waaronder de rol van 'poortwachter', rekent de kamer het KN en N ernstig aan dat zij de genoemde informatie hebben gemist.
Wat betreft de maatregel acht de kamer het van belang dat pas een jaar na de transactie door N contact is opgenomen met het BFT. Wel hebben N en KN volledige openheid van zaken gegeven aan het BFT en is het kantoor direct begonnen met verbetering van het beleid. Zo zijn er sindsdien diverse protocollen en checklisten ingevoerd, is een externe compliance officer aan het kantoor verbonden, is een nieuw compliance-beleid vastgesteld voor het hele kantoor en zijn er diverse bijeenkomsten gehouden om de kernpunten van dit beleid toe te lichten aan alle medewerkers. Verder hebben KN en N naar voren gebracht dat de enorme media-aandacht, waarbij een beeld van hen is geschetst dat volgens hen geen recht doet aan de werkelijkheid, hen zeer heeft aangegrepen en grote emotionele en financiële gevolgen heeft gehad. N heeft de mondelinge behandeling van de klacht afgesloten met de mededeling dat hij het zeer betreurt dat het onderhavige dossier en de Panama Papers het notariaat in een slecht daglicht hebben geplaatst.

De kamer acht het passend en geboden dat aan N en KN de maatregel van berisping wordt opgelegd, met openbaarheid van de opgelegde maatregel. Opmerking verdient dat het de kamer ambtshalve bekend is dat KN sinds 31 augustus 2017 niet meer als kandidaat-notaris werkzaam is.

De notariskamer legt de maatregel berisping op met openbaarmaking van de maatregel
Kamer voor het notariaat Den Bosch, 19 maart 2018
ECLI:NL:TNORSHE:2018:1

Opmerking
De 'Specifieke leidraad naleving WWFT voor notarissen' bevat allerlei voorbeelden en indicatoren, een *must* voor elke (kandidaat-)notaris. Ook voor diegenen die werkzaam zijn in het familierecht: het 'gevonden geld' in de bankkluis van vader kan ook zwart geld van de zoon zijn die door de aangifte door de notaris aan de Belastingdienst zijn geld witwast.

Neef bestelt testament voor oom: notaris is ziende blind en horende doof

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus
De heer T (testateur) komt uit een gezin van zeven kinderen, waaronder klaagster K. Neef Z benadert eind maart 2016 notaris N en geeft aan dat zijn oom T een testament wil opstellen. Omdat T moeizaam naar kantoor kan komen, gaat N op 1 april naar T met een concept-minuutakte van het testament. Tijdens de bespreking blijken de wensen van T af te wijken. Deze wijzigingen noteert N. Ook wordt een levenstestament besproken.
N maakt de stukken op en na een tweede bespreking passeert N het testament en het levenstestament aansluitend. T betaalt de factuur van N contant. In mei 2017 komt N met een kandidaat-notaris naar T om de inhoud van de stukken nogmaals te bespreken.

De klacht
N heeft de indicatoren voor het gebruik van het 'Stappenplan beoordeling wilsbekwaamheid' niet gesignaleerd en daardoor geen passende maatregelen genomen. De indicatoren waren:
- T heeft niet zelf contact opgenomen;
- T wist niet dat N langs zou komen;
- N heeft T niet onder vier ogen gesproken en had 'de papieren' al bij zich;
- de tijdspanne tussen het gesprek en het passeren van de akte was zeer kort, zonder enige medische noodzaak.

Het verweer
N stelt dat K niet-ontvankelijk is omdat T nog niet is overleden en dus (nog) geen belanghebbende is. Tevens stelt N dat K geen belang heeft om zich tegen het levenstestament te verzetten, omdat het levenstestament als zodanig geen rechtsgevolgen met zich meebrengt die van invloed kunnen zijn op de toekomstige erfdelen.

Het oordeel
De kamer oordeelt dat K ontvankelijk is in haar klacht. Zij heeft er als mogelijke erfgename belang bij dat T zijn (levens)-testament niet meer kan wijzigen als hij niet meer wilsbekwaam is. Bovendien is haar belang gelegen in het tijdig indienen van een klacht, in verband met de verjaringstermijn.
De kamer overweegt dat er voldoende aanleiding was om het stappenplan te volgen. Een neef heeft contact opgenomen voor het testament van T.
N beschrijft T als een zonderling die in een onbewoonbaar verklaarde woning woont. N wist dat T deels door zijn zussen verzorgd werd. N neemt zonder bespreking met T een concept mee, gemaakt op basis van de informatie van Z. N heeft T niet onder vier ogen gesproken.
Dat T zelf aangaf snel te willen passeren, ontsloeg N niet van zijn zorgplicht. Er was geen medische noodzaak om met spoed te handelen. De kamer verwijt N dat hij noch voor de bespreking, noch voor het passeren een concept aan T heeft gezonden. De kamer oordeelt dat onvoldoende is komen vast te staan dat N de wilsbekwaamheid van T zorgvuldig heeft beoordeeld. Evenmin heeft N gewaarborgd dat T zijn wil op onafhankelijke wijze heeft kunnen overbrengen.
Wat betreft de maatregel neemt de kamer in overweging dat N geen blijk heeft gegeven de klachtwaardigheid van zijn handelen in te zien.

De notariskamer legt de maatregel schorsing voor de duur van twee weken op
Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden, 19 maart 2018
(nog) niet gepubliceerd

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB (nm@knb.nl)

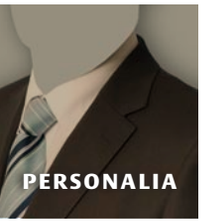

Benoemd tot notaris

Amsterdam (protocol mevrouw mr. P.E.M. Dukkers) m.i.v. 5 april 2018 **mr. W.R. Harris,** kandidaat-notaris (2010).

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Wassenaar (protocol mr. D.O. Ohmann) m.i.v. 1 april 2018 mevrouw **mr. J.K. Moons-Van Steenbergen**.

Eervol ontslag op verzoek

Mevrouw **mr. P.E.M. Dukkers**, notaris te *Amsterdam*, m.i.v. 5 april 2018;
mr. J.K. Schurings, notaris te *Utrecht*, m.i.v. 1 april 2018.

Intrekking op eigen verzoek goedkeuring aanwijzing toegevoegd notaris

Bij ministerieel besluit de dato 29 maart 2018 is op eigen verzoek de aanwijzing als toegevoegd notaris ingetrokken van *Groningen* (protocol mr. J.J. Plas) **mr. M.Th.J.H. Straatman**.

Overleden

Op 28 maart 2018 op 89-jarige leeftijd, **mr. A.F.B Verheijen**, oud-notaris te *Weert*.

Wesley Harris

ACCOUNTANTS VOOR NOTARISSEN

QUAESITOR

ACCOUNTANTS & ADVISEURS

JAARREKENINGEN • BEDRIJFSOPVOLGING • ADVISERING • PRAKTIJKOVERNAME
PRAKTIJKWAARDERING • UITGAVE BEDRIJFS- EN SALARISRAPPORTAGES

POSTBUS 3013 1801 GA ALKMAAR 072-5180060 info@quaesitor.nl www.quaesitor.nl

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat verschijnt maandelijks, met uitzondering van januari en augustus.
De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Martijn Rip (redacteur), Clemens van Gessel (correctie)
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Wilma van Hoeflaken, Hans Oerlemans, Roel Ottow, Peter Steeman, Jolanda aan de Stegge, Berdine Vos-Vegter, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Bert Daemen, Sabrina Gajadhar, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Frits van der Kamp, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden.

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20025, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie:
Sdu Mediasales, Leroy Versteegen
telefoon: 070 378 0703
e-mail: l.versteegen@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopiëren, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Nederlands Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor vak en wetenschap

ETL BNA

ACCOUNTANTS EN ADVISEURS

ALS BRANCHE-ACCOUNTANT VOOR NOTARIAAT EN ADVOCATUUR BENT U BIJ ONS AAN HET JUISTE ADRES VOOR

// JAARREKENING EN BOEKHOUDING
// FISCALE AANGIFTEN EN ADVIES
// P&O ADVIES EN SALARISADMINISTRATIE
// BEDRIJFSVERGELIJKING
// ONDERNEMINGSPLANNEN
// FUSIE EN OVERNAME

Uw klanten komen tegenwoordig niet alleen uit Nederland. Door de samenwerking met ETL kunnen wij u buiten de grenzen van Nederland ook van dienst zijn. Waar onze kennis ophoudt, kunnen wij u in contact brengen met een partner-kantoor in het buitenland, waarbij u de kwaliteit kunt verwachten die u ook van ons gewend bent. Zo kunnen wij u nog beter van dienst zijn.

BUREAU NOTARIAAT & ADVOCATUUR

ACCOUNTANCY EN ADVIES IS ONS TERREIN ADVOCATUUR EN NOTARIAAT IS UW DOMEIN

OUDE UTRECHTSEWEG 28, 3743 KN BAARN
POSTBUS 1008, 3740 BA BAARN
T 035 693 64 44
E INFO@ETL-BNA.NL - WWW.ETL-BNA.NL

LEXXYN.NL

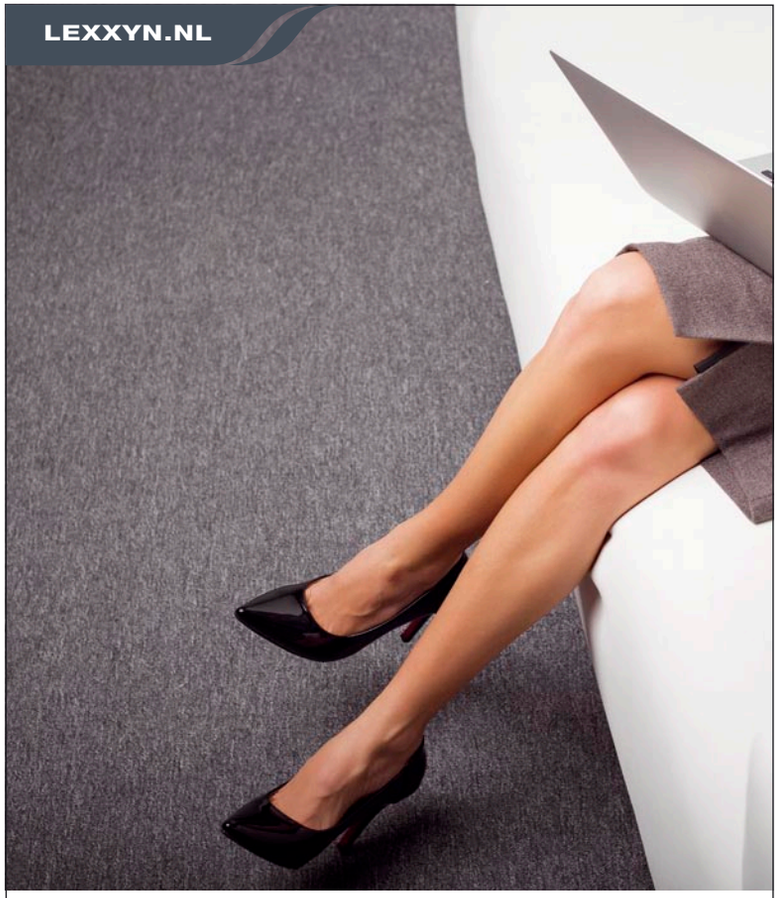

Slimme software voor de notariële praktijk…

Werken met NEXTassyst van Devoon is een verademing voor notarissen en hun team. Het systeem importeert gegevens uit externe bronnen en automatiseert steeds meer werkzaamheden. Zo levert uw kantoor snel en efficiënt méér kwaliteit tegen minder kosten.

NEXTassyst

www.devoon.nl

Devoon BV | Reeuwijkse Poort 305b | 2811 NV Reeuwijk
Telefoon 0182-39 99 94 | info@devoon.nl

LEXXYN.NL

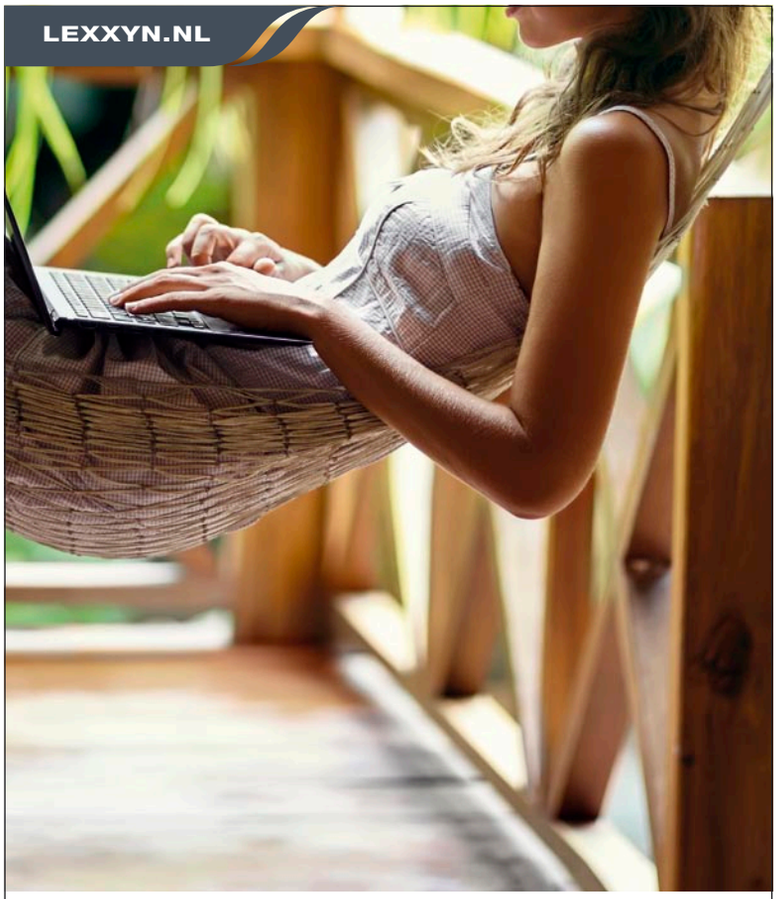

…veilig, overal en altijd online bereikbaar

Met de clouddiensten van ICT Concept heeft u met een enkele klik veilig toegang tot uw complete systeem. Zo kunt u NEXTassyst altijd en overal gebruiken. Als Lexxyn Groep Partner van Devoon voelen wij ons nét zo verantwoordelijk voor uw succes.

ict concept.

T 088 002 84 82
www.ict-concept.nl

Amersfoort Amsterdam Eindhoven
Joure Oosterhout Rotterdam